

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	708
Land:	Rusland
Kilde:	DRC Dansk Flygtningehjælp
Titel:	Temarapport. Rusland. Forholdene for personer der er – eller anses for at være – i politisk opposition
Udgivet:	Juli 2022
Optaget på baggrundsmaterialet:	20. juli 2022

TEMARAPPORT

Rusland

Forholdene for personer der er - eller anses for at være - i politisk opposition

Juli 2022



1

¹ Kort fra Encyclopædia Britannica

Denne rapport indeholder aktuelle baggrundsoplysninger (COI) om politisk opposition i Rusland. Rapporten er baseret på en gennemgang af offentligt tilgængelige rapporter, nyhedsartikler og andet kildemateriale fra statslige og ikke-statslige aktører.

DRC Dansk Flygtningehjælps landeprofiler og temarapporter er et uddrag af aktuelle, asylrelevante baggrundsoplysninger om et enkelt tema eller land. Landeprofilerne og temarapporterne er typisk baseret på oplysninger indsamlet af andre aktører og er ikke et udtryk for DRC Dansk Flygtningehjælps egne holdninger.

DRC Dansk Flygtningehjælp er en privat, humanitær organisation, der arbejder med flygtninge og fordrevne i mere end tredive lande samt med rådgivning af asylansøgere i Danmark.

Indhentelse af oplysninger er afsluttet i maj 2022.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. Den aktuelle situation i Rusland	5
2.1 Menneskerettighedssituationen	6
3. Udvalgte risikoprofiler	8
3.1 Menneskerettighedsforkæmpere og NGO'er	8
3.1.1 Lov om udenlandske agenter og lov om uønskede organisationer	8
3.1.2 Forholdene for menneskerettighedsforkæmpere og NGO'er	10
3.2 Uafhængige medier, journalister og online aktiviteter	12
3.2.1 Lovgivning vedrørende ytringer	12
3.2.2 Forholdene for de uafhængige medier og journalister	14
3.2.3 Forholdene for personer på de sociale medier og med andre online aktiviteter	16
3.3 Oppositionspolitikere og politisk aktivisme	17
3.3.1 Forholdene for oppositionspolitikere	17
3.3.2 Forholdene for politiske aktivister	18
3.4 Demonstranter og formodede demonstranter	20
3.4.1 Lovgivning vedrørende fredelig forsamling	20
3.4.2 Forholdene for demonstranter og formodede demonstranter	22
3.4.3 Vold begået af myndighederne i forbindelse med demonstrationer	25
3.5 Opposition imod invasionen af Ukraine	25
3.5.1 Lovgivning vedrørende ytringer imod den russiske invasion	25
3.5.2 Forholdene for personer der ytrer sig imod invasionen af Ukraine	26
3.6 Undervisning og akademisk frihed samt kunst- og kulturliv	28
3.6.1 Undervisning og akademisk frihed	28
3.6.2 Kunst- og kulturliv	29
3.7 Familiemedlemmer til personer der opfattes som politiske modstandere	29
4. Forholdene for politiske fanger og tilbageholdte	31
4.1 Fængselsforhold og overgreb i myndighedernes varetægt	31
4.2 Retssikkerhed i Rusland	32
5. Flygtningenævnets praksis	34
6. Kilder	36

1. Indledning

Denne rapport består af relevante baggrundsoplysninger vedrørende politisk opposition i Rusland. Rapporten gennemgår forholdene for personer, der er - eller anses for at være - i opposition til myndighederne i Rusland.

I rapporten er der fokuseret på forskellige risikogrupper, som kunne tænkes at søge om asyl i Danmark. Derpå gennemgås forholdene for politiske fanger og tilbageholdte ganske kortfattet, herunder fængselsforhold og risiko for overgreb i myndighedernes varetægt samt tilbageholdtes retssikkerhed.

De forskellige emner i rapporten overlapper og hænger indbyrdes sammen. Det betyder bl.a., at lovgivning beskrevet under ét tema vil være relevant for andre områder. Ligeledes vil flere af de udvalgte profiler dele karakteristika. De enkelte afsnit i rapporten bør så vidt muligt læses i sammenhæng. Det gælder således i særdeleshed, at de enkelte profiler bør læses i sammenhæng med oplysningerne vedrørende risikoen for menneskerettighedskrænkelser under tilbageholdelse og oplysningerne vedrørende retssikkerheden i Rusland.

Rapporten gennemgår afslutningsvist Flygtningenævnets praksis siden januar 2020 vedrørende russiske statsborgere, der har gjort gældende, at de er i risiko for forfølgelse på grund af et modsætningsforhold til de russiske myndigheder som følge af politisk opposition.

Rapporten omhandler ikke de konkrete forhold for personer i de autonome republikker i Rusland, herunder eksempelvis Tjetjenien, Ingusjetien og Dagestan.

2. Den aktuelle situation i Rusland

Formelt set er Rusland demokratisk og har frie valg, men der er alvorlige udfordringer med eksempelvis registrering af og diskrimination målrettet oppositionskandidater og -partier, med disses adgang til medierne, med statsadministrationens manipulation med valgkampagner, forbud mod offentlig forsamling for oppositionspartier samt problemer med valgsvindel.² Resultatet er manglende alternativer til den siddende regering,³ og hvad Freedom House kalder en overfladisk konkurrence imod det regerende parti.⁴ Dertil kommer korruption, der gennemtrænger det russiske system.⁵

Indbyrdes kontakt og udveksling mellem stat og det russiske samfund i form af politiske partier og NGO'er er systematisk blevet elimineret.⁶ Den russiske føderation beskrives af flere kilder som et stærkt centraliseret, autoritært politisk system domineret af præsident Vladimir Putin, der blandt andet har loyale støtter i retsvæsenet og sikkerhedsstyrkerne.⁷ Præsidenten har givet politisk indflydelse til tidligere kolleger og tætte allierede, herunder personer med kobling til militæret, sikkerhedstjenesten eller forretningsverdenen.⁸ Blandt andet er der rapporteret om tvivlsom uafhængighed i præsidentens monitorerende menneskerettighedsråd, som delvist udpeges af præsidenten selv, ligesom højkommissæren for menneskerettigheder og de regionale ombudsmænd er rapporteret som havende begrænset indflydelse.⁹ Russisk lovgivning giver muligheden for individuelle sagsanlæg mod myndighederne på grund af menneskerettighedskrænkelser, men det er rapporteret, at det i praksis sjældent lader sig gøre.¹⁰ Muligheden for at gå rettens vej internationalt er i øvrigt begrænset af en lovændring fra juli 2020, som giver russisk lovgivning forrang.¹¹ Desuden ophører Rusland pr. september 2022 med at være bundet af den Europæiske Menneskerettighedskonvention som følge af landets invasion af Ukraine og bortvisning af Rusland som medlem af Europarådet i marts 2022.¹²

Siden 2010'erne har diverse lovændringer betydet en markant forringelse af rettigheder, massiv propaganda og undertrykkelse af uafhængige medier, opposition og civilsamfund.¹³ German Institute for International and Security Affairs bemærker, at Rusland har bevæget sig fra at være et stærkt autokrati til at være et diktatur.¹⁴

De seneste år er modstanden mod det russiske styre kommet til udtryk gennem tusinder af deltagende i demonstrationer landet over, til trods for tiltagende undertrykkende metoder til at eliminere modstanden,

² Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 9-10 ; US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 3 ; US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), executive summary og afsnit 3 ; German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 2 ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit a

³ Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 16

⁴ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit b1

⁵ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit c

⁶ German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 2

⁷ German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 1 ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit overview og c1 ; Bundesamt für Migration und Flüchtlinge: *Briefing Notes* (15.11.21), side 14

⁸ Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 10 ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit c1

⁹ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 5

¹⁰ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 1e

¹¹ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 1e

¹² Council of Europe: *Russia ceases to be a Party to the European Convention on Human Rights on 16 September 2022* (23.03.22) ; Amnesty International: *Ukrainian Refugee faces Extradition to Russia* (29.04.22)

¹³ German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 1-2 ; Meister & Yakovlev et al.: *Russian Analytical Digest: Political and Economic Consequences of Russia's War against Ukraine*, No. 283 (14.04.22), side 5 ; Freedom House: *Report on digital media and internet freedom* (21.09.21), afsnit overview

¹⁴ German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 1

herunder politivold, rutinemæssig arrestation og hårde bødestrafte og fængselsstraffe.¹⁵ De tyske udlændingemyndigheder BAMF beskriver forfølgelse af systemkritikere og enhver form for modstand.¹⁶ Ligeledes beretter EU's 2021-årsrapport om et hidtil uset, systematisk nedslag på politisk opposition, civilsamfund, menneskerettighedsforkæmpere, medier og journalister i Rusland.¹⁷

2.1 Menneskerettighedssituationen

Kilder fremhæver en lang række alvorlige menneskerettighedsproblemer i Rusland, herunder blandt andet forsvindinger og tortur begået af embedsmænd, alvorlige og vilkårlige indgreb i privatlivets fred, alvorlig undertrykkelse af ytrings- og pressefriheden, misbrug af antiekstremisme love, loven om udenlandske agenter og uønskede udenlandske organisationer til at retsforfølge fredelige dissidenter samt alvorlige restriktioner for og chikane af nationale og internationale menneskerettighedsorganisationer.¹⁸

US Department of State fremhæver ligeledes, at politiet, regeringen og andre agenter for myndighederne står bag vilkårlige og ulovlige drab, forsvindinger, forgiftninger, bortførelser, menneskerettighedskrænkelser og overgreb. Straffrihed for disse handlinger fremhæves som et væsentligt problem.¹⁹

Ifølge en årsrapport udgivet i august 2021 af UN Human Rights Council's Working Group on Enforced or Involuntary Disappearances var der i perioden fra maj 2020 til maj 2021 rapporteret 896 uafsluttede sager om forsvindinger i landet.²⁰ Endvidere angives det, at de mange forsvindinger hverken følges op på eller efterforskes af de russiske myndigheder.²¹

Der er desuden rapporteret om politisk motiverede hændelser udenfor Rusland, hvor Federal Security Service (FSB) eller andre russiske agenter formodes at stå bag overgreb, anmodning om udlevering, forsvindinger eller andre hændelser i bl.a. Storbritannien, Ukraine, Tyskland, Finland, Polen og Frankrig.²²

Freedom House beskriver, hvordan de russiske myndigheder forfølger personer, der arbejder med menneskerettigheder, ligesom aktivister ofte arresteres på grundlag af politisk motiverede anklager.²³ Flere kilder rapporterer om, hvordan en række forskellige bestemmelser i den russiske straffelov i vidt omfang anvendes som et redskab til politisk undertrykkelse,²⁴ herunder bestemmelser i straffeloven, der relaterer

¹⁵ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e1 ; Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 16 ; Center for Strategic & International Studies: *Repression Trap: The Mechanism of Escalating State Violence in Russia* (juli 2021), side 4

¹⁶ Bundesamt für Migration und Flüchtlinge: *Briefing Notes* (15.11.21), side 14

¹⁷ European External Action Service (EEAS): *EU Annual Report on Human Rights and Democracy in the World, 2021* (30.03.22), side 59

¹⁸ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22) ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 20

¹⁹ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1

²⁰ UN Human Rights Council: *Report on the Working Group on Enforced or Involuntary Disappearances* (04.08.21), side 11

²¹ UN Human Rights Council: *Report on the Working Group on Enforced or Involuntary Disappearances* (04.08.21), side 25

²² US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), executive summary og afsnit 1a og 1e ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *The Muses Are Silenced: Russian Arts Community Targeted As State Imposes Conformity Over Ukraine War* (26.04.22) ; OMCT World Organisation Against Torture: *Ukraine/Russia: Abduction of citizen journalist Iryna Danilovich* (04.05.22)

²³ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit b2 og e2

²⁴ Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (30.10.20), side 3 ; US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), executive summary ; German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 2 ; European External Action Service (EEAS): *EU Annual Report on Human Rights and Democracy in the World, 2021* (30.03.22), side 59

sig til ekstremisme,²⁵ terrorisme²⁶ samt bestemmelser vedrørende opretholdelse af lov og orden ved offentlige forsamlinger.²⁷ Dertil kommer bestemmelserne vedrørende udenlandske agenter, uønskede organisationer og yderligere begrænsninger af ytringer imod invasionen i Ukraine.²⁸

En storstilet undertrykkelse af frihedsrettighederne i Rusland har fundet sted siden den russiske invasion af Ukraine, og menneskerettighedssituationen i landet er blevet kraftigt forværret, oplyser hhv. Europarådets Menneskerettighedskommissær og Amnesty International.²⁹

Det rapporteres, at flere hundredtusinder russiske statsborgere har forladt landet siden invasionen af Ukraine grundet chok, undertrykkelse, censur, frygt for konsekvenser ved ytringer, frygt for militærtjeneste eller af økonomiske årsager.³⁰

²⁵ Eksempelvis tilskyndelse til had og fjendskab; offentlige opfordringer til ekstremistiske aktiviteter; organisering af en ekstremistisk organisations aktiviteter

²⁶ Eksempelvis terrorhandlinger; medvirken til terrorhandlinger og retfærdiggørelse af sådanne aktiviteter; organisering af en terrorgruppe

²⁷ Eksempelvis gentagne overtrædelser af den fastsatte procedure for afholdelse af forsamlinger; brug af magt mod en offentlig embedsmand

²⁸ For et overblik over gældende lovgivning på området, se eksempelvis Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 4-25 samt OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22)

²⁹ Council of Europe - Commissioner for Human Rights: *Russian authorities should stop the unprecedented crackdown on freedoms of expression, assembly and association in the country* (07.03.22) ; Amnesty International: *Ukrainian Refugee faces Extradition to Russia* (29.04.22), side 2

³⁰ Meister & Yakovlev et al.: *Russian Analytical Digest: Political and Economic Consequences of Russia's War against Ukraine*, No. 283 (14.04.22), side 3 ; German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 5 ; The Washington Post: *Putin called fleeing Russians 'traitors.' Who is actually leaving?* (31.03.22) ; Al Jazeera: *Hundreds of thousands flee Russia and Putin's 'two wars'* (18.04.22) ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 58

3. Udvalgte risikoprofiler

3.1 Menneskerettighedsforkæmpere og NGO'er

3.1.1 Lov om udenlandske agenter og lov om uønskede organisationer

Organisationers virke i Rusland har længe været underlagt omfattende begrænsninger og reguleringer.³¹ Den 21. november 2012 blev *loven om udenlandske agenter*³² vedtaget.³³ Med loven blev desuden indført en række tillæg til andre eksisterende love.³⁴ Med til lovændringerne hører også en kriminalisering af såkaldte illegitime NGO'er, der efter loven løst defineres som organisationer, der truer med vold eller truer borgernes sundhed, eller NGO'er, som nægter at opfylde deres borgerlige forpligtelser, eller som opfordrer borgerne til at begå ulovlige handlinger.³⁵

Loven om udenlandske agenter medfører, at en NGO³⁶ skal lade sig registrere som udenlandsk agent, såfremt organisationen modtager økonomisk støtte fra udlandet og udøver 'politisk aktivitet'.³⁷ Justitsministeriet er også bemyndiget til at udpege udenlandske agenter.³⁸ Der er en bred definition på, hvad der udgør politisk aktivitet, herunder ethvert forsøg på at påvirke den offentlige politik.³⁹

I forhold til hvem, der kan anses for at være en udenlandsk agent, blev den juridiske definition udvidet ultimo 2019 til at omfatte enhver privatperson eller gruppe, der udgiver rapporter eller andet materiale i trykt, lyd eller audiovisuelt format, og som modtager udenlandske midler, uanset om midlerne kommer fra udenlandske regeringer, organisationer eller borgere og uanset beløbets størrelse.⁴⁰

Det fremgår af Accords rapport vedrørende opposition imod krigen i Ukraine fra maj 2022, at ny lovgivning om udenlandske agenter er under udarbejdelse grundet den nuværende udenlandske opmærksomhed på Rusland. Der er lagt op til, at en person ikke længere behøver modtage udenlandsk, økonomisk støtte for at blive registreret som udenlandsk agent, men alene kan registreres som sådan for at være under såkaldt udenlandsk indflydelse.⁴¹

Tillige er der af FSB publiceret en liste over emner, der vurderes at kunne bruges imod statens sikkerhed, herunder viden og vurderinger omkring russisk militær, sikkerhedstjeneste og rumagentur. Besidder man sådan viden, er man i risiko for at blive erklæret udenlandsk agent.⁴²

³¹ International Center for Not-for-profit Law: *Russia* (opdateret maj 2022)

³² Foreign Agent Law, Federal Law No 121-FZ

³³ International Center for Not-for-profit Law: *Russia* (opdateret maj 2022)

³⁴ Freedom House: *Contending with Putin's Russia* (februar 2013), side 11

³⁵ Freedom House: *Contending with Putin's Russia* (februar 2013), side 11

³⁶ Såkaldt Non-Commercial Organization

³⁷ International Center for Not-for-profit Law: *Russia* (opdateret maj 2022) ; Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 10

³⁸ Human Rights Watch: *Russia: Government vs. Rights Groups* (18.06.18) ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit b2 og e2

³⁹ Human Rights Watch: *Russia: Government vs. Rights Groups* (18.06.18) ; US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2b

⁴⁰ Deutsche Welle: *What is Russia's foreign agent law?* (03.02.22) ; Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 10

⁴¹ Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 13

⁴² US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit d3

Såfremt en registreret udenlandsk agent ikke sørger for at indordne sig loven om udenlandske agenter og tilpasse aktiviteter i overensstemmelse hermed, risikerer den pågældende bøde og fængselsstraf på op til fem år.⁴³

I praksis betyder loven om udenlandske agenter ikke, at en NGO, der er omfattet af loven, forbydes alt arbejde.⁴⁴ Men den underlægges strikse og omfattende krav til afrapportering, ligesom NGO'en er forpligtet til at stå til rådighed for et ubegrænset antal af uplanlagte kontroller fra myndighederne.⁴⁵ Herudover er organisationen forpligtet til at markere på alt trykt, online, audio eller audiovisuelt materiale, at det er udarbejdet af en udenlandsk agent.⁴⁶ De omfattende krav gør det meget vanskeligt at praktisere eksempelvis rettighedsbaseret arbejde eller udføre uafhængigt, journalistisk arbejde.⁴⁷ I 2020 blev det endvidere pålagt at indrapportere fremtidige aktiviteter, og en kilde beskriver det som højeste niveau af statsovervågning, som gør det meget vanskeligt at operere.⁴⁸

Tilsvarende skal privatpersoner, der registreres som udenlandske agenter, hvert kvartal indsende en rapport til justitsministeriet med detaljerede oplysninger om indtægter og udgifter, herunder udgifter fra supermarkedet, samt hver sjette måned indsende en redegørelse til ministeriet om, hvordan de bruger deres tid.⁴⁹ Personer registreret som udenlandske agenter beskriver, hvordan kravene medfører et stort indgreb i deres privatliv, idet staten kender til alle detaljer i deres dagligdag og privatliv.⁵⁰

Lovgivningen om udenlandske agenter har generelt været genstand for international kritik, idet lovene betragtes som et politisk instrument til at træffe arbitrære afgørelser imod dissidenter.⁵¹

Foruden loven om udenlandske agenter vedtogedes i 2015 en anden lov, der regulerer organisationers virke i Rusland, navnlig *loven om uønskede udenlandske organisationer*.⁵² Hvor loven om udenlandske agenter i al væsentlighed besværliggør organisationers og personers virke i landet, betyder en registrering som uønsket udenlandsk organisation i praksis et forbud mod al aktivitet.⁵³

I henhold til loven kan en ikke-statslig organisation, herunder også en udenlandsk organisation, erklæres for uønsket, hvis det vurderes, at organisationen udgør en trussel mod Den Russiske Føderations forfatning, sikkerhed eller forsvar.⁵⁴ Det er ikke nærmere specificeret, hvad der i praksis anses for at udgøre en sådan trussel.⁵⁵

Loven om uønskede organisationer forbyder desuden ethvert samarbejde med eller donation til organisationer registreret som uønskede. Da loven ikke klart definerer, hvad der udgør et samarbejde, er al interaktion med uønskede organisationer potentielt forbudt.⁵⁶

⁴³ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e2 ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 11

⁴⁴ Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 10

⁴⁵ Freedom House: *Contending with Putin's Russia* (februar 2013), side 11 ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e2 ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 10-11

⁴⁶ Freedom House: *Contending with Putin's Russia* (februar 2013), side 11

⁴⁷ Freedom House: *Contending with Putin's Russia* (februar 2013), side 10 ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit d1

⁴⁸ Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 10

⁴⁹ Reuters: *Putin targets enemies at home as his missiles strike Ukraine* (31.03.22)

⁵⁰ Reuters: *Putin targets enemies at home as his missiles strike Ukraine* (31.03.22)

⁵¹ Bundesamt für Migration und Flüchtlinge: *Briefing Notes* (15.11.21), side 14

⁵² Federal Law No. 129-FZ on Amendments to Certain Legislative Acts of the Russian Federation

⁵³ The Moscow Times: *How Do Russia's 'Undesirable Organizations' and 'Foreign Agents' Laws Work?* (16.07.21) ; International Center for Not-for-profit Law: *Russia* (opdateret maj 2022)

⁵⁴ International Center for Not-for-profit Law: *Russia* (opdateret maj 2022)

⁵⁵ International Center for Not-for-profit Law: *Russia* (opdateret maj 2022)

⁵⁶ The Moscow Times: *How Do Russia's 'Undesirable Organizations' and 'Foreign Agents' Laws Work?* (16.07.21)

Enhver, der findes skyldig i fortsat at arbejde med en uønsket organisation i strid med loven, er underlagt administrative og strafferetlige sanktioner og kan risikere op til syv års fængsel.⁵⁷

I juni 2021 vedtogedes en række love, der gjorde det lettere for myndighederne at indlede straffesager for påstået tilknytning til uønskede organisationer.⁵⁸

Generelt påpeges det, at de omtalte love anvendes bredt og kan ramme både personer tilknyttet NGO'er, menneskerettigheds- og politiske aktivister, bloggere, korrespondenter og journalister, udlændinge, kunstnere mv., som det også fremgår af eksemplerne i rapporten.⁵⁹

3.1.2 Forholdene for menneskerettighedsforkæmpere og NGO'er

I løbet af 2020 og 2021 anvendte myndighederne en række forskellige værktøjer til at chikanere og forfølge menneskerettighedsforkæmpere og forhindre deres arbejde.⁶⁰

Flere kilder rapporterer om, at de russiske myndigheder anvender både loven om udenlandske agenter og loven om uønskede organisationer til at chikanere, begrænse, stigmatisere og retsforfølge NGO'er og privatpersoner samt menneskerettighedsadvokater og -forkæmpere.⁶¹

Der er registreret i alt 463 udenlandske agenter og uønskede organisationer, hvilket indbefatter både organisationer og individer, herunder stiftere, chefredaktører og journalister for online-publikationer samt aktivister, satirikere, forskere, galleriejerere, LGBT-aktivister, miljøeksperter og advokater.⁶²

Adskillige anerkendte NGO'ers registreringer i Rusland, herunder bl.a. Human Rights Watch og Amnesty International, blev i april 2021 annulleret af Justitsministeriet.⁶³

De russiske myndigheder har endvidere beordret lukningen af en række nationale NGO'er, herunder Memorial International i 2021, der anses for at være en af Ruslands mest respekterede menneskerettighedsorganisationer,⁶⁴ med den begrundelse, at Memorial International gentagne gange ikke havde formået at opfylde kravene i lovgivningen om udenlandske agenter.⁶⁵ Tilsvarende blev Memorials søsterorganisation, Memorial Human Rights Centre, anklaget for at retfærdiggøre terrorisme og ekstremisme og beordret opløst.⁶⁶ I juni 2021 fik organisationen Anti-Corruption Foundation (FBK) et straksforbud med henvisning til ekstremistiske handlinger.⁶⁷ OVD-Info, som yder juridisk bistand til ofre samt

⁵⁷ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 2b ; International Center for Not-for-profit Law: *Russia* (opdateret maj 2022)

⁵⁸ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e2

⁵⁹ Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), bl.a. side 9 og 12

⁶⁰ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e2 ; US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 2a ; US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

⁶¹ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e2 ; US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22)

⁶² Jf. den formodede opdaterede registrering hos Inoteka: <https://inoteka.io/ino/foreign-agents-en>

⁶³ Human Rights Watch: *Russie: Le gouvernement ferme le bureau de Human Rights Watch; Après 30 ans, le ministère de la Justice a annulé l'enregistrement de HRW et fait de même pour d'autres organisations étrangères* (09.04.22)

⁶⁴ Memorial International er kendt for at afdække og dokumentere beviser for menneskerettighedskrænkelser i sovjettiden, finde gravsteder og ære ofrene samt for at oplyse offentligheden om menneskerettigheder, jf. International Federation for Human Rights: *Russia's leading human rights organisations resist dissolution by the regime* (11.02.22)

⁶⁵ International Federation for Human Rights: *Russia's leading human rights organisations resist dissolution by the regime* (11.02.22) ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22) ; Bundesamt für Migration und Flüchtlinge: *Briefing Notes* (15.11.21), side 14

⁶⁶ Organisationen repræsenterer tusindvis af ofre for menneskerettighedskrænkelser samt yder juridisk bistand til politiske fanger jf. International Federation for Human Rights: *Russia's leading human rights organisations resist dissolution by the regime* (11.02.22) ; Human Rights Centre Memorial: *50 member organisations of FIDH stand in solidarity with Memorial* (23.11.21)

⁶⁷ BBC News: *Alexei Navalny: Moscow court outlaws 'extremist' organisations* (10.06.21)

rapporterer om rettighedskrænkelser og anti-regeringsprotester, er tillige beordret nedlukket i december 2021 med henvisning til organisationens promovering af terrorisme og ekstremisme, efter at være blevet erklæret udenlandsk agent i september.⁶⁸

Memorial Internationals forsøg på at appellere beslutningen om at opløse organisationen blev afvist den 28. februar 2022 af Ruslands Højesteret. Den 4. marts 2022 ransagede politiet Memorials og dets partnerorganisations kontorer i forbindelse med en indledt sag om ekstremisme mod et af Memorials medlemmer. Ransagningen varede i 12 timer, og da den var afsluttet, var der bl.a. skrevet skældsord på kontorvæggene.⁶⁹

Herudover er der en række eksempler på, hvordan de russiske myndigheder indleder straffesager eller indgiver klager over menneskerettighedsforkæmpere eller -advokater med henvisning til, at pågældende er registreret som udenlandsk agent, har tilknytning til NGO'er registreret som udenlandske agenter⁷⁰ eller uønskede organisationer,⁷¹ eller på baggrund af, at de pågældende har udtalt sig kritisk på sociale medier⁷² eller udført arbejde, der forholder sig kritisk overfor myndighederne.⁷³ Afhængig af den enkelte sag og baggrunden for at indlede den er der tale om et strafniveau, der rangerer mellem bødestraf, samfundstjeneste eller flere års fængselsstraffe.⁷⁴

EU's 2021-årsrapport over menneskerettigheder og demokrati i verden sammenfatter om Rusland, at menneskerettighedsforkæmpere og -aktivister i landet lever med stigma, chikane, fysiske overgreb, smædekampagner og politisk motiveret forfølgelse.⁷⁵

⁶⁸ OMCT World Organisation Against Torture: *Russian Federation: Blocking of the website of OVD-Info* (06.01.22) ; Reuters: *Russia blocks website of OVD-Info protest-monitoring group* (27.12.21)

⁶⁹ Human Rights Watch: *Russia: Arrests, Harassment of Ukraine War Dissidents; Raids, Detentions, Prosecution of Anti-War Activists, Independent Journalists* (24.03.22)

⁷⁰ Eksempelvis idømtes i juli 2021 rettighedsforkæmperen Semyon Simonov 250 timers samfundstjeneste på grund af påståede overtrædelser af loven om udenlandske agenter. I oktober blev han dog løsladt fra at afsone straffen, fordi den var forældet, jf. Human Rights Watch: *World Report 2022 – Russia* (13.01.22)

⁷¹ Eksempelvis straffesagen mod Ivan Pavlov, en menneskerettighedsadvokat og leder af NGO'en, Team 29, som består af en sammenslutning af advokater, der repræsenterer klienter i højtprofilerede og risikofyldte sager, eksempelvis Navalny's Foundation Against Corruption (FBK). Team 29 blev herefter registreret som en uønsket organisation. I september 2021 idømte myndighederne to menneskerettighedsforkæmpere, Alexey Glukhov og Igor Kalyapin, en bøde for at linke til ældre poster på de sociale medier, som var knyttet til/havde hyperlinks til en uønsket organisation, jf. Human Rights Watch: *World Report 2022 – Russia* (13.01.22)

⁷² Eksempelvis retssagen mod Ernest Mezak, en menneskerettighedsadvokat, som fører sager for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, jf. Human Rights Watch: *World Report 2022 – Russia* (13.01.22)

⁷³ Eksempelvis Vladimir Taranenko, ansat i menneskerettighedsorganisationen Siberia Pravovaya, blev tortureret af fængselsmyndigheder, mens han var tilbageholdt i detentionen på grund af beskyldninger om afpresning. Fængselsmyndighederne krævede adgang til Siberia Pravovayas' YouTube-kanal. Organisationen yder juridisk bistand til dømte og fanger og offentliggør beretninger om misbrug i fængslerne på deres YouTube-kanal. Flere menneskerettighedsforkæmpere mener, at Taranenko blev retsforfulgt på grund af fabrikerede anklager som følge af sit arbejde for Siberia Pravovaya, jf. US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1c ; et andet eksempel vedrører en menneskerettighedsaktivist og tidligere koordinator af det omfattende menneskerettighedsprojekt, Gulagu.net, som i januar 2022 blev frikendt i forbindelse med en påstået voldtægt af en efterforsker. Han blev ultimo maj 2022 atter tilbageholdt på vej til en demonstration, jf. OVD-Info: *Human rights activist and ex-coordinator of Gulagu.net Boris Ushakov detained in Moscow* (31.05.22)

⁷⁴ Human Rights Watch: *World Report 2022 – Russia* (13.01.22) ; OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22)

⁷⁵ European External Action Service (EEAS): *EU Annual Report on Human Rights and Democracy in the World, 2021* (30.03.22), side 59

3.2 Uafhængige medier, journalister og online aktiviteter

3.2.1 Lovgivning vedrørende ytringer

Ytringsfriheden er reguleret i den russiske forfatning og ved the Law on Mass Media fra 1991.⁷⁶ Kilder beskriver, at ytringsfriheden er begrænset af adskillige lovændringer vedtaget sidenhen, og at regeringen definerer hvilke emner, der kan diskuteres i offentligheden.⁷⁷ Nogle af disse lovgivningsmæssige tiltag beskrives nedenfor.

Efter en række lovændringer den 25. november 2017⁷⁸ er der hjemmel til at begrænse adgang til information på internettet i tilfælde af, at der opfordres til masseoprør, ekstremistiske aktiviteter og deltagelse i massearrangementer i strid med den etablerede orden. Lovændringen giver endvidere mulighed for at blokere websteder, der offentliggør eller spreder materiale udarbejdet af uønskede udenlandske organisationer.⁷⁹

Blandt andre lovtiltag kan nævnes, at der i marts 2020, som reaktion på covid-19 pandemien, blev vedtaget ny lovgivning, som gør det strafbart for personer, der spreder misinformation eller fornærmer staten i traditionelle medier eller på sociale medier.⁸⁰ Efterfølgende er medicinske fagfolk endvidere blevet forbudt at tale til medierne.⁸¹

Lovgivning vedrørende ekstremisme er endvidere relevant i forbindelse med ytringsfrihed, idet udbredelse af såkaldte ukorrekte oplysninger online, i massemedier eller under demonstrationer eller offentlige begivenheder er forbudt.⁸² Det er rapporteret, at der imidlertid ikke fremgår nogen klar definition af ekstremisme, og at lovgivningen involverer brede sproglige og juridiske bestemmelser.⁸³ Bestemmelserne betyder ligeledes et forbud mod at udvise disrespect online for staten, myndighederne, offentligheden, det russiske flag eller konstitution.⁸⁴ Domme med henvisning til ekstremisme alene er rapporteret at medføre fængselsstraffe op til seks år.⁸⁵ Freedom House beskriver, at lovgivning vedrørende ekstremisme, udenlandske agenter og uønskede organisationer anvendes til at forulempe særligt de uafhængige medier og få dem til at indstille alle aktiviteter i Rusland.⁸⁶

På dagen for invasionen af Ukraine indførtes strenge regler for, hvordan medier må referere og dække situationen i Ukraine. Det russiske tilsyn med kommunikation, informationsteknologi og massemedier, Roskomnadzor,⁸⁷ informerede den 24. februar 2022 medierne om, at de i forbindelse med dækningen af situationen i Ukraine er forpligtet til kun at bruge oplysninger og data fra officielle russiske kilder, og at

⁷⁶ Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 11 ; Media Landscapes: *Russia*

⁷⁷ Freedom House: *Freedom on the Net 2021 – Russia* (21.09.21) ; Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 11

⁷⁸ Federal Law No. 327-FZ on Amendments to Articles 10.4 and 15.3 of the Federal Law on Information, Information Technologies and Protection of Information and Article 6 of the Law on Mass Media

⁷⁹ International Center for Not-for-profit Law: *Russia* (opdateret maj 2022)

⁸⁰ Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 11

⁸¹ Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 11

⁸² Loven forbyder "dissemination of incorrect socially meaningful information, distributed under the guise of correct information, which creates the threat of damage to the lives and health of citizens or property, the threat of mass disruption of public order and public security, or the threat of the creation of an impediment to the functioning of life support facilities, transport infrastructure, banking, energy, industry, or communications," jf. US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

⁸³ Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 19-20

⁸⁴ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

⁸⁵ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

⁸⁶ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit d1

⁸⁷ Freedom House beskriver: "Roskomnadzor, which regulates the ICT and media sectors, often fails to act fairly or transparently. The agency is under the control of the Ministry of Digital Development, Communications, and Mass Media, meaning it has little to no independence from the government," jf. Freedom House: *Freedom on the Net 2021 – Russia* (21.09.21), afsnit a5

manglende overholdelse medfører bøder på op til 5 mio. rubler⁸⁸ for udbredelse af bevidst falske oplysninger, ligesom materiale, der ikke udelukkende er udarbejdet på grundlag af officielle russiske kilder og data, er genstand for øjeblikkelig blokering.⁸⁹ Roskomnadzor indskærpede, at enhver henvisning til 'krig' eller 'invasion' anses for udbredelse af bevidst falske oplysninger, og at situationen i Ukraine alene må omtales som 'en særlig militær operation'.⁹⁰

Tillige indførtes den 4. og 22. marts 2022 nye love,⁹¹ der medfører, at personer kan straffes med bødestraf på op til 1 mio. rubler samt op mod 15 års fængsel, hvis de bliver kendt skyldige i en række handlinger, herunder:

- 1) at sprede falske oplysninger om Ruslands væbnede styrker
- 2) at miskreditere Ruslands væbnede styrker (herunder ved ikke-lovlige, offentlige arrangementer)
- 3) at opfordre til sanktioner mod Rusland
- 4) at dele falske oplysninger om nogen som helst aktiviteter udført i udlandet af Ruslands officielle organer, såsom anklagemyndigheden, Nationalgarden, forskellige ministerier m.fl.⁹²

Kilder beskriver, at eksempelvis miskreditering af de væbnede styrker allerede forinden udgjorde et administrativt strafbart forhold, men at den nye lovgivning introducerer en højere strafferamme, hvis eksempelvis gerningen med at miskreditere sker i sammenhæng med eksempelvis opfordring til en ikke-lovlig offentlig begivenhed eller handlinger, der udgør en trussel mod andre borgeres liv eller helbred eller der udgør en trussel mod den offentlige orden eller sikkerhed. Af lovgivningen fremgår det ikke nærmere, hvorledes denne trussel vurderes.⁹³

Amnesty refererer en unavngiven advokat, der vurderer, at bestemmelserne er vage, idet det f.eks. ikke er præcist defineret, hvad der ligger i at miskreditere de væbnede styrker.⁹⁴ Tilsvarende fremgår ikke nogen nærmere definition af eller kriterier for vurderingen af, hvad der udgør falske oplysninger.⁹⁵

Lovgivningen om ytringer omkring invasionen af Ukraine finder anvendelse på alle borgere, uanset om der er tale om journalister eller personer, der eksempelvis deler oplysninger på sociale netværk eller blogs, og lovbestemmelserne åbner for både administrative procedurer og straffesager.⁹⁶

⁸⁸ Svarende til cirka 620.000 kr. pr. 15. juni 2022

⁸⁹ OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 7

⁹⁰ German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 2 ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Three Russian Activists Charged Over Distribution Of Home-Printed Newspaper* (04.04.22)

⁹¹ Lovændringer og -tillæg til russisk Criminal Code samt Administrative Code. For de konkrete lovbestemmelser, se bl.a. Accord: *Anfragebeantwortung zur Russischen Föderation* (01.04.22)

⁹² Forum 18: *Patriarchate priest fined for condemning war in Ukraine* (11.03.22) ; German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 2 og 5 ; Jamestown Foundation: *Moscow Turns Residents of the Regions Into 'Cannon Fodder'*, Eurasia Daily Monitor, vol. 19, issue 57 (20.04.22) ; Reporters Sans Frontières: *Russia: punishing journalists still daring to cover war in Ukraine* (15.04.22) ; Amnesty International: *Russia: Authorities launch witch-hunt to catch anyone sharing anti-war views* (30.03.22) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *'No Room For Journalism': Russia's Independent Regional Press Fights To Survive Under Wartime Conditions* (24.03.22) ; OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 9-11

⁹³ Forum 18: *Patriarchate priest fined for condemning war in Ukraine* (11.03.22) ; Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 2

⁹⁴ The Media Rights Protection Center: *What is now impossible to write about the Armed Forces of the Russian Federation and the work of government agencies abroad?* (04.03.22)

⁹⁵ Accord: *Anfragebeantwortung zur Russischen Föderation* (01.04.22) ; Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 1

⁹⁶ The Media Rights Protection Center: *What is now impossible to write about the Armed Forces of the Russian Federation and the work of government agencies abroad?* (04.03.22)

Endvidere er et lovforslag undervejs, der ifølge Reporters Without Borders fuldender den kontrol, som de russiske myndigheder udøver over nyheder og information i landet. Navnlig bliver det med det nævnte forslag – uden forudgående varsel eller domstolskendelse – muligt for myndighederne straks at blokere russiske eller udenlandske medier. Der vil ikke være klageadgang for en afgørelse herom.⁹⁷

Foruden den gældende lovgivning, hvoraf noget er gengivet i nærværende afsnit, har lovene om udenlandske agenter og uønskede organisationer, jf. afsnit 3.1.1, også betydning for uafhængige medier og journalistik samt på personer, der har online aktiviteter,⁹⁸ og bør ses i samspil hermed.

3.2.2 Forholdene for de uafhængige medier og journalister

De russiske myndigheder har tvunget flere uafhængige, nationale⁹⁹ såvel som internationale¹⁰⁰ medier til at indstille deres aktiviteter, lukke eller flytte deres aktiviteter til udlandet.¹⁰¹ Flere uafhængige medier, bl.a. Radio Free Europe/Radio Liberty, Meduza og Mediazona og deres korrespondenter og redaktører, er registrerede som udenlandske agenter, hvilket betyder begrænsede handlemuligheder og aktiviteter, jf. afsnittet om udenlandske agenter.¹⁰²

Ifølge Bertelsmann Stiftung er medier og uafhængige journalister under massivt pres, idet de russiske myndigheder har direkte kontrol med både de vigtigste massemedier samt de førende elektroniske medier, der til sammen tegner sig for 90 procent af informationssegmentet i landet.¹⁰³ Af US Department of State's 2021 Country Report fremgår det, at mere end 80 procent af landets massemedier finansieres af regeringen eller regeringsvenlige aktører, og at regeringsvenlige oligarker ejer de fleste af de øvrige medier.¹⁰⁴

Ifølge Reporters Without Borders har de russiske myndigheder siden 2021 taget fuldstændig kontrol over nyheds- og informationsmedier ved at indføre omfattende censurering af krigsamtale, blokere medier og forfølge journalister, der ikke overholder den gældende lovgivning.¹⁰⁵

US Department of State fremhæver, at journalister fortsat udsættes for anholdelse, fængsling, fysiske angreb, chikane og intimidering som følge af deres journalistiske arbejde.¹⁰⁶ Regionale og lokale myndigheder bruger restriktiv eller uklar lovgivning til at tilbageholde, chikanere eller retsforfølge personer, der kritiserer regeringen.¹⁰⁷ Eksempelvis udsættes kritiske journalister og medier for chikane, bøder for injurier, strafferetlige anklager eller intensive undersøgelser fra statslige organer på baggrund af eksempelvis påstået skatteunddragelse eller fund af narkotika.¹⁰⁸

⁹⁷ Reporters Sans Frontières: *Russia: punishing journalists still daring to cover war in Ukraine* (15.04.22)

⁹⁸ Jf. den formodede opdaterede registrering hos Inoteka: <https://inoteka.io/ino/foreign-agents-en>; International Center for Not-for-profit Law: *Russia* (opdateret maj 2022); Bundesamt für Migration und Flüchtlinge: *Briefing Notes* (15.11.21), side 14

⁹⁹ Roskomnadzor har blokeret en række uafhængige medier, der dækkede begivenhederne i forbindelse med den russiske væbnede styrkers aktioner i Ukraine. Eksempelvis radiostationen Echo of Moscow, tv-kanalerne Dozhd, Current Time TV, TV2, MediaZona, magasinet The New Times, The Village, Doxa, Znak.com, Tayga.Info, Crimea.Realities, m.fl. Listen opdateres løbende ifølge OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 8 og side 14

¹⁰⁰ Flere internationale medier rapporterer om, at de har trukket deres korrespondenter ud af Rusland, jf. bl.a. OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 14; Berlinsk: *Journalister risikerer op til 15 års fængsel i Rusland: 'Grundlæggende betyder det, at vores dækning bliver svagere'* (05.03.22)

¹⁰¹ OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 7-9

¹⁰² Radio Free Europe/Radio Liberty: *Russia Designates Mediazona, OVD-Info, and Others As 'Foreign Agents'* (29.09.21)

¹⁰³ Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 11

¹⁰⁴ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

¹⁰⁵ Reporters Sans Frontières: *RSF 2022 Index Europe - Central Asia: Polarisation to the west, war & propaganda to the east* (03.05.22)

¹⁰⁶ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

¹⁰⁷ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

¹⁰⁸ Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 11; BBC News: *Searches, arrests, cases. How journalists have been persecuted in Russia in recent years* (02.07.21)

Der er rapporteret adskillige konkrete tilfælde, hvor der er slået ned på personer, der udfører journalistisk arbejde. Nogle få eksempler nævnes nedenfor.

Ifølge Reporters Without Borders og Open Media blev flere end 50 journalister anholdt og sigtet den 23. januar 2021 samt flere end 82 journalister den 31. januar 2021 – på trods af at de havde været iført tydelige pressemærkater. De blev anklaget for deltagelse i en ikke-lovlig massebegivenhed¹⁰⁹ i forbindelse med dækningen af en Navalny demonstration.¹¹⁰ Det er beskrevet, at uafhængige nyhedskorrespondenter af myndighederne udspørges om deres formodede deltagelse i demonstrationer eller modtager trusler om vold eller andre intimiderende tiltag.¹¹¹ Human Rights Watch beskriver, hvordan politiet udsætter journalister iført tydelige pressemærkater for grov vold.¹¹²

Et andet eksempel er den 5. marts 2022, dagen efter vedtagelsen af loven om udbredelse af oplysninger om invasionen af Ukraine, hvor myndighedernes specialstyrker¹¹³ stormede og ransagede kontorerne for en online avis. Myndighederne konfiskerede alt udstyr, blokerede avisens hjemmeside og sociale medier, og truede de ansatte, hvorefter avisen besluttede at indstille sine aktiviteter.¹¹⁴

En redaktør på en lokal, online avis har tilsvarende oplevet konfiskation, varetægtsfængsling og anklage på grund af en nu slettet artikel om Ukraine.¹¹⁵ En anden redaktør er idømt bødestraf på 50.000 rubler for miskreditering af de russiske styrker.¹¹⁶ Ligeledes er en indehaver arresteret og anklaget for publicering af falske oplysninger om de russiske styrker og risikerer op mod 15 års fængsling.¹¹⁷

En journalist har været varetægtsfængslet siden den 23. april 2022 og anklaget for udbredelse af falske oplysninger om de væbnede styrker som følge af et opslag om et bombet teater i Mariupol. Journalisten havde tidligere været idømt bødestraffe for at offentliggøre oplysninger om en protestdemonstration, for protesthandling i form af et Putin-kritisk mundbind, for en demonstration og for et Instagram-opslag.¹¹⁸

Reporters Without Borders oplyser endvidere, at efter indførelsen af lovgivning om udbredelse af oplysninger om invasionen i Ukraine er prominente udenlandske medier midlertidigt stoppet med at broadcaste og indsamle nyheder i Rusland på grund af den risiko for strafforfølgelse, det medfører for journalister og reportere.¹¹⁹

Situationen for uafhængige medier og journalister i Rusland er blevet forværret betragteligt.¹²⁰ Adskillige medieaktører er blevet mål for systematisk og overløbet statspres i Rusland. Som konsekvens heraf har mange forladt landet.¹²¹

¹⁰⁹ Jf. afsnit 3.4 i denne rapport

¹¹⁰ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

¹¹¹ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

¹¹² Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21)

¹¹³ OMON (Otrjad Militsii Osobogo Nasnatjenia) specialstyrkerne har til opgave at sikre den offentlige sikkerhed i ekstraordinære situationer og indsættes især i forbindelse med optøjer

¹¹⁴ Radio Free Europe/Radio Liberty: *'No Room For Journalism': Russia's Independent Regional Press Fights To Survive Under Wartime Conditions* (24.03.22)

¹¹⁵ Reporters Sans Frontières: *Russia: punishing journalists still daring to cover war in Ukraine* (15.04.22)

¹¹⁶ Reporters Sans Frontières: *Russia: punishing journalists still daring to cover war in Ukraine* (15.04.22)

¹¹⁷ Reporters Sans Frontières: *Russia: punishing journalists still daring to cover war in Ukraine* (15.04.22)

¹¹⁸ OVD-Info: *Petersburg City Court left RusNews journalist Maria Ponomarenko in jail* (31.05.22)

¹¹⁹ Reporters Sans Frontières: *War in Ukraine: Putin delivers the final blow to Russia's independent media* (05.03.22)

¹²⁰ Meduza: *The Enemies List How the authorities divide the labor of crushing Russia's free press* (27.08.21) ; European External Action Service (EEAS): *EU Annual Report on Human Rights and Democracy in the World, 2021* (30.03.22), side 59

¹²¹ European External Action Service (EEAS): *EU Annual Report on Human Rights and Democracy in the World, 2021* (30.03.22), side 59

3.2.3 Forholdene for personer på de sociale medier og med andre online aktiviteter

Der rapporteres om udbredt censur og selvrensensur i tv og trykte medier såvel som på internettet, hvor staten forsøger at kontrollere indholdet ved at forhindre adgangen til sociale platforme og politisk følsomme emner.¹²² Pt. er der blandt andet blokering af, forbud mod eller begrænsninger i forhold til Twitter, Facebook, Instagram, Facebooks moderselskab Meta, WhatsApp, TikTok, Google og Youtube.¹²³

Det beskrives, at de russiske myndigheder de seneste år har intensiveret undertrykkelsen af ytringsfriheden og formidling af information på internettet.¹²⁴

Blandt andet er det oplyst, at landets vidtrækkende definition på ekstremisme, jf. afsnit 3.2.1, ikke alene misbruges i forbindelse med privatpersoners fredelige demonstrationer, foreningsfrihed eller opslag på sociale medier, men også stempler platforme for sociale medier som ekstremistiske.¹²⁵ Det er også rapporteret, at personer, der er aktive på sociale medier, anklages for ekstremisme eller for at retfærdiggøre terrorisme.¹²⁶

Myndighederne slår hårdt ned på privatpersoner, der producerer eller offentliggør indhold, som myndighederne ikke bryder sig om, og bloggere og journalister, der skriver eller rapporterer kritisk, udsættes for chikane, trusler mod deres sikkerhed og levebrød, eller trusler om retsforfølgelse.¹²⁷ Det er rapporteret, at sikkerhedstjenesten, FSB, har adgang til kundedata, internetaktiviteter og private korrespondancer hos kommunikationsudbydere, samt at tilsynsmyndigheden Roskomnadzor foretager daglige monitoreringsrapporter over modstand på de sociale medier.¹²⁸

Der er adskillige eksempler på, at personer straffes for aktiviteter på internettet, som de russiske myndigheder anser for at være kritisk eller forræderisk. Eksempelvis er en aktivist og advokat løsladt efter ti dages fængsling og administrativ straf, angiveligt for at popularisere nazi-symboler i et genopslag af et gammelt, slettet opslag på de sociale medier.¹²⁹ En anden advokat blev tilbageholdt for at have lagt et opslag på sociale medier til kolleger om at organisere juridisk rådgivning til tilbageholdte.¹³⁰

En redaktør på Mediazona blev idømt 15 dages fængselsstraf for gentagen brud mod reglerne om offentlige demonstrationer, efter han gentog et tweet med en joke, der refererede til én af de store Navalny demonstrationer.¹³¹

¹²² US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), bl.a. afsnit 2a og 3; European External Action Service (EEAS): *EU Annual Report on Human Rights and Democracy in the World, 2021* (30.03.22), side 59; Freedom House: *Freedom on the Net 2021 – Russia* (21.09.21), key developments og afsnit b1; OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22)

¹²³ OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22); Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 4; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Moscow Courts Fine Meta, TikTok For Failing to Delete 'Illegal' Content* (26.04.22); BBC News: *How Russia tries to censor Western social media* (17.12.21); Radio Free Europe/Radio Liberty: *Russians Ditch Instagram Following Ban, Study Shows* (27.03.22)

¹²⁴ Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (30.10.20), side 3

¹²⁵ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

¹²⁶ Amnesty International: *Russia: Authorities launch witch-hunt to catch anyone sharing anti-war views* (30.03.22); *Freedom on the Net 2021 – Russia* (21.09.21)

¹²⁷ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a; Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 36

¹²⁸ Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 36-37; Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 11

¹²⁹ Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Spit Them Out': Across Russia, Security Forces Act On Putin's Condemnation Of 'Scum And Traitors'* (20.03.22)

¹³⁰ Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21)

¹³¹ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

Fire tidligere redaktører for et studentermagasin er idømt to års fængsel i en arbejdskoloni på grund af en Youtube-video, hvori de stillede spørgsmålstejn ved, hvorvidt det var korrekt af undervisere at tale studerende fra at deltage i demonstrationer. De er straffet efter at være blevet fundet skyldig i at involvere mindreårige i påståede potentielt farlige aktiviteter.¹³²

En borgerrettighedsaktivist er anklaget for at promovere ekstremisme og fornærmelse af præsidenten i en Youtube-video fra 2019. Anklageren påstod 6-7 måneders fængselsstraf, men retten løslod ham med en bødestraf og forbud mod at administrere sociale medier, efter han havde været varetægtsfængslet i mere end et år.¹³³

Der er rejst alvorlige straffesager mod bloggere, som har afsløret korrupktion og kritiseret myndighedsansatte på forskellige online medier.¹³⁴

Der er endvidere en lang række oplysninger om, at den nylige lovgivning vedrørende udbredelse af oplysninger om invasionen i Ukraine har konsekvenser for de russere, der er aktive på de sociale medier. Tilbageholdelse, varetægtsfængsling, husarrest og anklager for miskreditering af de væbnede styrker eller spredning af falske oplysninger, som kan straffes med op til 15 års fængsel, har ramt både den almene borger og personer med forskellige offentlige og private beskæftigelser i deres opslag, genopslag eller kommentarer på sociale medier og Telegram. Der er også rapporteret en indledt sag om spredning af falske oplysninger under en privat telefonsamtale.¹³⁵

3.3 Oppositionspolitikere og politisk aktivisme

3.3.1 Forholdene for oppositionspolitikere

Der er alvorlige udfordringer med registrering af oppositionskandidater og -partier og disses adgang til at kommunikere med civilbefolkningen og til at udføre relevante aktiviteter, jf. afsnit 2. Kilder beskriver, at statsadministrationen udøver systematisk diskrimination imod oppositionspartier,¹³⁶ at civilbefolkningen ikke har mulighed for at skifte deres repræsentanter gennem frie og fair valg,¹³⁷ og at der ikke er nogen egentlig, fungerende opposition i Rusland længere.¹³⁸ Det førende parti i Rusland er United Russia.¹³⁹

Freedom House rapporterer, at falske straffesager og administrativ chikane jævnlige målrettes oppositionspolitikere og -aktivister for at forhindre deres deltagelse i den politiske proces.¹⁴⁰ Herunder nævnes nogle eksempler på hændelser.

¹³² Radio Free Europe/Radio Liberty: *Four Former Doxa Editors Sentenced Over Video Questioning Teachers* (12.04.22)

¹³³ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

¹³⁴ Human Rights Centre Memorial: *Moscow region bloggers Aleksandr Dorogov and Yan Katelevsky are political prisoners* (05.04.22) ; Human Rights Centre Memorial: *Kemerovo bloggers and activists Maksim Lavrentiev and Sergei Kamensky are political prisoners* (07.12.21)

¹³⁵ OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 36 ; Amnesty International: *Russia: Authorities launch witch-hunt to catch anyone sharing anti-war views* (30.03.22) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Russian Journalist Detained For Reports On Mariupol Theater Bombing* (27.04.22) ; The Washington Post: *Putin called fleeing Russians 'traitors.' Who is actually leaving?* (31.03.22) ; Reporters Sans Frontières: *Russia: punishing journalists still daring to cover war in Ukraine* (15.04.22) ; The Washington Post: *Putin's purge of 'traitors' scoops up pensioners, foodies and peaceniks* (26.03.22)

¹³⁶ Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 9

¹³⁷ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnittet executive summary ; Jamestown Foundation: *Moscow Turns Residents of the Regions Into 'Cannon Fodder,' Eurasia Daily Monitor*, vol. 19, issue 57 (20.04.22)

¹³⁸ Meister & Yakovlev et al.: *Russian Analytical Digest: Political and Economic Consequences of Russia's War against Ukraine*, No. 283 (14.04.22), side 3 ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit b1

¹³⁹ Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022), side 9 ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit a2 og a3

¹⁴⁰ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit b2

I 2015 blev oppositionsleder og Putin-kritiker Boris Nemtsov dræbt, og de russiske myndigheder ville ikke tillade en international efterforskning af sagen.¹⁴¹

Oppositionskandidaten Navalny blev forud for valgkampen i 2018 diskvalificeret på grund af en politisk motiveret anklage, skriver Freedom House.¹⁴² Forgiftningen af Navalny i august 2020 menes at være foretaget af FSB-officerer, som også menes at stå bag tidligere drab på aktivister.¹⁴³ Justitsministeriet har gentagne gange afvist registreringen af Navalnys politiske parti.¹⁴⁴

Det er rapporteret, at regeringen under optakten til valget til State Duma, til 39 regionale parlamenter og til 9 regionale guvernører i september 2021 har slået ned på oppositionspolitikere, herunder bl.a. ved at anklage personer for hooligisme alene for at tale højt i offentligheden.¹⁴⁵

En politisk figur og medlem af oppositionspartiet Yabloko blev i juni 2021 arresteret og anklaget for brud på loven om uønsket organisation på grund af hans tidligere ansættelse som direktør for organisationen Open Russia, der var aktiv fortaler for demokrati. Han blev idømt betinget straf på 4 år.¹⁴⁶

Der er indledt straffesag mod en kommunal rådmand i Moskva samt hans kollega, som begge er anklaget for at udbrede falsk information om de russiske væbnede styrker under et kommunalt rådsmøde.¹⁴⁷ Han sidder varetægtsfængslet og risikerer op til 10 års fængsel, hvis han kendes skyldig. Et vidne vurderer, at straffesagen er indledt på grund af tidligere interne stridigheder.¹⁴⁸

3.3.2 Forholdene for politiske aktivister

Medlemmer af gruppen Pussy Riot oplever løbende at blive idømt straffe, for eksempel for ældre online opslag eller for deltagelse i ikke-lovlige demonstrationer.¹⁴⁹

Mange personer, der associeres med Navalny,¹⁵⁰ herunder personer, der støtter ham eller hans organisation, talsspersoner, kolleger og en advokat, er blevet tilbageholdt, retsforfulgt, udsat for ransagelser af kontorer eller forsøgt afpresset for oplysninger.¹⁵¹

Et eksempel er en aktivist, der tidligere arbejdede i politistyrken i 13 år i Rusland. Han har kritisk påpeget magtmisbrug og korruption samt forsvaret personer, som uberettiget er blevet afskediget i systemet, og blev senere medlem af Navalnys organisation FBK, der bekæmper korruption. Aktivisten er fængslet for vidt

¹⁴¹ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 1a

¹⁴² Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit a1

¹⁴³ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1a

¹⁴⁴ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit b1 og b2

¹⁴⁵ Radio Free Europe/Radio Liberty: *Supporter Of Navalny's Smart Voting System Detained In St. Petersburg* (30.08.21)

¹⁴⁶ The Moscow Times: *How Do Russia's 'Undesirable Organizations' and 'Foreign Agents' Laws Work?* (16.07.21)

¹⁴⁷ Kollegaen nåede at flygte ud af landet, men er anklaget in absentia

¹⁴⁸ Amnesty International: *Russia: Release municipal councilor put on trial for criticizing Russian aggression in Ukraine* (01.06.22) ; OVD-Info: *Municipal deputy Aleksey Gorinov, accused of 'fake news' about the army, is being held in a pre-trial detention center under torture conditions* (27.05.22)

¹⁴⁹ Radio Free Europe/Radio Liberty: *Two Members Of Pussy Riot Protest Group Get Jail Terms For Online Posts* (17.12.21)

¹⁵⁰ Herunder tre annekterede 'ekstremist' organisationer med forbindelse til Navalny: FBK, Citizens' Rights Protection Foundation og Navalnys Headquarter, jf. Radio Free Europe/Radio Liberty: *Over 1,700 Navalny Supporters Detained In Protests Across Russia* (21.04.21)

¹⁵¹ Amnesty International: *Pace Spring Session: Update on Human Rights in Russia* (15.04.21), side 3 ; Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Police Search Navalny's Chelyabinsk Office, Activists Say* (13.02.21) ; Human Rights Centre Memorial: *The prosecution of Nizhny Novgorod opposition activists Natalia Rezontova and Roman Tregubov is unlawful and politically motivated* (22.12.21) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Supporter Of Navalny's Smart Voting System Detained In St. Petersburg* (30.08.21) ; Human Rights Centre Memorial: *The criminal case against Aleksei Navalny and his associates for organizing an 'extremist group' is politically motivated* (30.11.21) ; Human Rights Centre Memorial: *Ufa opposition activist Liliya Chanysheva is a political prisoner* (24.12.21) ; US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1c og 1d

forskellige anklager såsom seksuelle krænkelser, svindel og forbindelser til radikale bevægelser. Memorial mener, at flere af anklagerne imod ham er fabrikerede, og at fængslingen er politisk motiveret.¹⁵²

Foruden de oplagte sager vedrørende personer med tilknytning til bevægelser som Pussy Riot og Navalny er der også eksempler på, at andre og mindre profilerede aktivister anholdes og retsforfølges for deres politiske opposition, hvoraf der i det følgende blot nævnes nogle få.

Memorial oplyser, at friheden for forskellige politiske foreninger er blevet begrænset af retsforfølgelser, hvor anklager i henhold til straffeloven vedrørende ekstremisme,¹⁵³ terrorisme¹⁵⁴ eller forstyrrelse af den offentlige orden er anvendt som middel til politisk undertrykkelse.¹⁵⁵ Memorial hævder, at anklagede personer i højpolitiske straffesager i hovedreglen anklages på baggrund af en kobling til en påstået ekstremistisk gruppe og ikke på grund af, at den konkrete handling i sig selv er til fare for samfundet.¹⁵⁶

De af Memorial oplyste politiske fanger inkluderer ifølge Memorial mange ofre for statsundertrykkelse af retten til at danne og deltage i foreninger.¹⁵⁷ Der er en bred vifte af politiske aktivister, som ifølge Memorial er blevet fængslet på forskellige ubegrundede anklager.¹⁵⁸

Kilder beretter om undertrykkelse af særligt den anarkistiske bevægelse de seneste år.¹⁵⁹ Politisk aktive personer som eksempelvis venstreorienterede aktivister, der anklages for anarkistiske og antifascistiske aktiviteter, risikerer op til 18 års fængselsstraf for involvering i angiveligt ekstremistiske og terrorrelaterede handlinger.¹⁶⁰

Amnesty International skriver, at repressalier imod oppositionsaktivister og dissidenter intensiveredes, da myndigheder og det førende regeringsparti oplevede en øget offentlig kritik op til parlamentsvalget i 2021.¹⁶¹

En aktivist er fundet skyldig i samarbejde med den uønskede organisation Open Russia og er idømt fængselsstraf på 1 år og 8 måneder.¹⁶²

¹⁵² Human Rights Centre Memorial: 'Police Ombudsman' Vladimir Vorontsov is a political prisoner (05.04.22)

¹⁵³ Herunder opfordring til had/fjendtlighed, offentlig opfordring til ekstremistiske aktiviteter eller organisering af aktiviteter i en ekstremistisk organisation, jf. Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (30.10.20), side 3

¹⁵⁴ Herunder terrorhandling, deltagelse i terroristvirksomhed, organisering af terroristgruppe, jf. Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (30.10.20), side 3

¹⁵⁵ Herunder gentagen brud mod proceduren for offentlige forsamlinger (jf. afsnit 3.4), vold mod offentlig ansat, jf. Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (30.10.20), side 3

¹⁵⁶ Human Rights Centre Memorial: *The criminal case against Aleksei Navalny and his associates for organizing an 'extremist group' is politically motivated* (30.11.21)

¹⁵⁷ Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (09.11.21), side 3

¹⁵⁸ Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (09.11.21), side 2-3

¹⁵⁹ Institute of Modern Russia (IMR): *September 2021: Chelyabinsk anarchists, Navalny, Valentina Chupik* (07.10.21) ; Human Rights Centre Memorial: *The prosecution of Chelyabinsk anarchists Dmitry Tsibukovsky and Anastasia Safonova is unlawful and politically motivated* (09.12.21)

¹⁶⁰ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 1c ; listen over politiske fanger her Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (30.10.20)

¹⁶¹ Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22)

¹⁶² Amnesty International: *Russia: Activist Mikhail Iosilevich jailed for collaborating with so called 'undesirable' organization* (27.05.22)

Amnesty skriver endvidere, at bl.a. lovgivning vedrørende udenlandske agenter og uønsket organisation med al tydelighed er indført for at stigmatisere de regimekritiske civilsamfundsbevægelser og for at sikre en nærmest fuldstændig myndighedskontrol over deres aktiviteter.¹⁶³

3.4 Demonstranter og formodede demonstranter

3.4.1 Lovgivning vedrørende fredelig forsamling

Den russiske forfatning garanterer retten til fredelig forsamling, møder, demonstrationer, march og strejker.¹⁶⁴ Kilder har beskrevet en markant tiltagende begrænsning af forsamlingsfriheden gennem årene, navnlig i forhold til hvem, der kan organisere en demonstration, hvor mange, der kan deltage, samt hvor og hvornår den kan foregå.¹⁶⁵

En arrangør af et offentligt møde, demonstration eller protestmarch har – såfremt der er tale om en begivenhed, der ikke er pro-regeringen¹⁶⁶ – pligt til at underrette myndighederne 3-15 dage forud for begivenheden og få en officiel tilladelse.¹⁶⁷

Freedom House skriver, at en officiel tilladelse til demonstration er ekstremt svær at få.¹⁶⁸ Det beskrives, at lovgivningen i Rusland gør det ekstremt vanskeligt at etablere offentlige demonstrationer, idet myndighederne har muligheden for at rykke placeringen eller forhindre den i at finde sted overhovedet.¹⁶⁹ Blandt andre Amnesty International og Freedom House rapporterer, hvordan en ofte ændret lovgivning¹⁷⁰ såvel som restriktioner i forbindelse med covid-19, sammen med et betydeligt råderum for de lokale myndigheder til at afvise en demonstration, tilsammen har udgjort et grundlag for generelt at undertrykke fredelige demonstrationer og ytringer.¹⁷¹ Amnesty International og Freedom House skriver, at covid-restriktioner har været anvendt selektivt, målrettet kritikere af regimet.¹⁷²

Det gælder for spontant opståede forsamlinger, at disse i sagens natur ikke har nået at opfylde kravet om forudgående notificering af og tilladelse fra myndighederne.¹⁷³

Tidligere har det ikke krævet forudgående tilladelse til enkeltmandsdemonstrationer (*single-person picket*), og der er kilder, der fortsat skriver, at denne form for demonstration ikke kræver forudgående tilladelse,

¹⁶³ Amnesty International: *Pace Spring Session: Update on Human Rights in Russia* (15.04.21), side 3-4

¹⁶⁴ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 4-5

¹⁶⁵ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 6ff ; Amnesty International: *Pace Spring Session: Update on Human Rights in Russia* (15.04.21), side 6-7 ; Human Rights Watch: *New Attack on Freedom of Assembly* (01.04.14, upd. maj 2021) ; Amnesty International: *Russia: Violation of the right to freedom of expression, association and assembly in Russia* (02.11.14), side 6-7 ; Council of Europe – Commissioner for Human Rights: *Memorandum: The law on freedom of assembly in the Russian Federation needs thorough revision* (29.09.17) ; The Institute of Modern Russia: *More limits proposed on freedom of assembly in Russia* (24.11.20) ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e

¹⁶⁶ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e1

¹⁶⁷ US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2b ; Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21) ; Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 6

¹⁶⁸ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e1

¹⁶⁹ German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 4 ; The Institute of Modern Russia: *More limits proposed on freedom of assembly in Russia* (24.11.20) ; Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 7-10

¹⁷⁰ I hhv. 'Federal Law on Assemblies, Rallies, Demonstrations, Marches and Pickets,' i *Code of Administrative Offences* samt i *Criminal Code*

¹⁷¹ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 4-6 samt side 17 ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e ; European External Action Service (EEAS): *EU Annual Report on Human Rights and Democracy in the World – 2021 Country Updates* (30.03.22), side 59

¹⁷² Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e1 ; Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 11-12

¹⁷³ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 6-7

forudsat at der er 50 meter mellem de enkelte demonstranter.¹⁷⁴ Amnesty International skriver, at lovgivningen ikke i sig selv afklarer, hvorvidt disse enkeltmandsdemonstrationer er omfattet af kravet om forudgående tilladelse.¹⁷⁵ Andre kilder skriver imidlertid, at enkeltmandsdemonstrationer som følge af lovændringer er blevet sidestillet med en offentlig masseforsamling, og at de derved kræver forudgående tilladelse.¹⁷⁶

Fredelig deltagelse i en ikke-lovlig demonstration kan resultere i straf efter en administrativ eller strafferetlig procedure, typisk for overtrædelse af forskellige bestemmelser i foreningslovgivningen eller for ulydighed overfor politiet.¹⁷⁷

En administrativ straf pålægges af politiet, hvor politiets rapport fremvises som bevismateriale for den lokale ret – en proces, der i øvrigt beskrives som en formalitet.¹⁷⁸ Anklagede i den administrative procedure kan pålægges fængsling på op til 30 dage, samfundstjeneste op til 200 timer og høje bødestrafte.¹⁷⁹

Amnesty International beskriver endvidere et stigende fokus på at indlede ikke blot administrative procedurer men også strafferetlige procedurer overfor demonstranter og arrangører af demonstrationer. Ifølge Amnesty International sker dette ofte på baggrund af anklager om civil ulydighed eller vold mod politiet, der fortolkes bredt og straffes uproportionelt hårdt ved selv den mindste konfrontation.¹⁸⁰

Dertil kommer en forøget risiko for straf ved gentaget protestaktivitet, for hvilket der kan pålægges straffe under både administrative og strafferetlige procedurer.¹⁸¹ Flere kilder oplyser, at gentagen deltagelse i eller arrangering af en demonstration kan udgøre en strafbar handling med risiko for op imod fem års fængsling.¹⁸²

Endvidere kan såkaldte 'forsøg på voldelige handlinger' under en demonstration medføre op til 12 års fængsel for arrangører eller op til 8 år for deltagere i henhold til forbuddet mod masseoptøjer.¹⁸³ Forbuddet medfører endvidere, at eksempelvis undervisere ikke må oplyse om organisering af og deltagelse i masseforsamlinger.¹⁸⁴

Der er ligeledes risiko for bødestraf, aftjening af samfundstjeneste eller fængsling i op mod 15 dage for at involvere en mindreårig i en demonstration.¹⁸⁵

Amnesty International skriver, at de russiske myndigheder generelt pålægger meget hårde straffe ved, hvad myndighederne opfatter som, flere lovbrud.¹⁸⁶

¹⁷⁴ Radio Free Europe/Radio Liberty: *Supporter Of Navalny's Smart Voting System Detained In St. Petersburg* (30.08.21) ; US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2b

¹⁷⁵ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 6

¹⁷⁶ Amnesty International: *Pace Spring Session: Update on Human Rights in Russia* (15.04.21), side 6 ; The Institute of Modern Russia: *More limits proposed on freedom of assembly in Russia* (24.11.20)

¹⁷⁷ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 12-16

¹⁷⁸ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 15

¹⁷⁹ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 12

¹⁸⁰ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 16

¹⁸¹ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 12

¹⁸² Human Rights Watch: *New Attack on Freedom of Assembly* (01.04.14, upd. maj 2021) ; Human Rights Watch: *World Report 2021 – Russia* (13.01.21), side 3 ; Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 6 og 12 ; US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a og 2b ; Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22)

¹⁸³ Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21)

¹⁸⁴ US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2b

¹⁸⁵ US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2b

¹⁸⁶ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 4

3.4.2 Forholdene for demonstranter og formodede demonstranter

Menneskerettighedsorganisation Memorial udgiver rapporter med lister over politiske fanger i Rusland. I en 2020-rapport over politiske fanger beskrives det, at begrænsningerne af forsamlingsfriheden har været et vigtigt element bag politisk motiverede fængslinger.¹⁸⁷ Kilder beskriver, at der i sager med et politisk element eller vedrørende demonstranter idømmes hårdere straffe.¹⁸⁸

Flere kilder rapporterer om en voldelig ordensmagt, tilbageholdelser samt alvorlige og uproportionelle straffe for organisering af eller fredelig deltagelse i demonstrationer i Rusland.¹⁸⁹ Amnesty International rapporterer i april 2021, at al form for modstand mødes med alvorlige repressalier, herunder at civilsamfundsaktivister og fredelige demonstranter udsættes for tilbageholdelser og falske anklager.¹⁹⁰ Trods risikoen har tusinder af mennesker de seneste år deltaget i demonstrationer imod regeringen.¹⁹¹

Myndighederne anvender ansigtsgenkendelses-teknologi til at identificere og arrestere fredelige demonstranter.¹⁹² Politiet anvender overvågningskameraer og sociale medier til at anklage demonstranter, også i dagene efter endt demonstration.¹⁹³ Det er rapporteret, at der i slutningen af 2020 var cirka 200.000 overvågningskameraer installeret i Moskva, inkl. automatiseret ansigtsgenkendelses-software. Oppositionspolitikere, NGO'er, menneskerettighedsaktivister samt journalister har rapporteret, at myndighederne rutinemæssigt benytter sig af disse overvågningskameraer og ansigtsgenkendelsessoftware til at holde øje med og intimidere borgere.¹⁹⁴

OVD-Info har rapporteret, at stort set alle myndigheder – føderale såvel som regionale – er dokumenteret involverede i undertrykkelsen af demonstranter, herunder blandt andre indenrigsministeriet, Center for Anti-Extremisme, nationalgarden, efterretningstjenesten, anklagemyndigheden, fogedretten, sikkerhedstjenesten og politiet.¹⁹⁵

Der findes adskillige eksempler på, hvordan de russiske myndigheder behandler demonstranter. I det følgende nævnes blot nogle få. Eksempelvis beskriver Human Rights Watch, hvordan otte enkeltmandsdemonstranter i maj 2020 blev arresteret for deres fredelige demonstration over en journalist, som var blevet idømt 15 dages fængsling. Personerne ventede adskillige timer i politiets varetægt, hvorefter de blev løsladt med anklage for deltagelse i en ikke-lovlig offentlig forsamling sammenholdt med brud på

¹⁸⁷ Memorial: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (30.10.20), side 2

¹⁸⁸ Human Rights Centre Memorial: *Evgeny Esenov, a participant in a rally in support of Aleksei Navalny, is a political prisoner* (05.04.22) ; Nova Yagazeta (New Newspaper): *"If you come, I'll stick a pitchfork in your throat" / "Еснu подойдешь, я воткну тебе вилы в горло"* (Issue No. 18, 19.02.20)

¹⁸⁹ US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1d og 2b ; The Institute of Modern Russia: *More limits proposed on freedom of assembly in Russia* (24.11.20) ; Council of Europe – Commissioner for Human Rights: *Memorandum: The law on freedom of assembly in the Russian Federation needs thorough revision* (29.09.17) ; Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 4 og 12 ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e1

¹⁹⁰ Amnesty International: *Pace Spring Session: Update on Human Rights in Russia* (15.04.21), side 1

¹⁹¹ Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22) ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e1 ; Center for Strategic & International Studies: *Repression Trap: The Mechanism of Escalating State Violence in Russia* (juli 2021), side 2 og 3

¹⁹² Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22) ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e1 ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 37

¹⁹³ Meduza: *Russian police arrest more than 100 people in the week after the Navalny solidarity protests* (28.04.21) ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 38

¹⁹⁴ US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1f

¹⁹⁵ OVD-Info: *Moscow experiment. Persecution of protesters supporting candidates to Moscow City Duma* (2019)

Moskvas borgmesters indførte restriktioner under covid-19-pandemien.¹⁹⁶ Flere kilder skriver, at de russiske myndigheder rutinemæssigt har tilbageholdt enkeltmandsdemonstranter.¹⁹⁷

Under covid-19 opstod endvidere demonstrationer imod myndighedernes indførelse af isolationsregler og manglende økonomisk hjælp under nedlukning.¹⁹⁸ Et andet tilfælde er en miljøbeskyttelsesaktivist, som havde arrangeret en fredelig protest, der blev idømt 15 måneders fængsling for gentagen organisering af fredelige demonstrationer.¹⁹⁹

Mindst 18 nationalistiske demonstranter blev i november 2021 tilbageholdt i forbindelse med en ikke-lovlig demonstration på dagen for den patriotiske, russiske march i Moskva, der har været forbudt i byen siden 2019. Medarrangøren af begivenheden blev anklaget for ulydighed overfor politiet og idømt ti dages fængsel.²⁰⁰

Under en mindre demonstration i oktober 2020 blev over 20 fredelige demonstranter slået og arbitrært tilbageholdt, skriver Human Rights Watch.²⁰¹ Én person blev anklaget for gentagen deltagelse i en ikke-lovlig, fredelig demonstration, mens tre andre efterforskes for påstået mild form for vold mod politiet, hvilket kan medføre op til 5 års fængselsstraf.²⁰²

Human Rights Watch skriver om en indledt straffesag mod en demonstrant, hvor pågældende risikerer op til 3 års fængsel for at have involveret børn i en planlagt demonstration og dermed udsat børnenes liv og helbred for fare under en pandemi.²⁰³

Fra større demonstrationer er der rapporteret om tilsvarende undertrykkelse af demonstranter. Op til det regionale valg i Moskva opstod der i juli-august 2019 flere demonstrationer som reaktion på, at valgkommissionen havde udelukket 39 uafhængige kandidater fra at deltage i valget.²⁰⁴ Menneskerettighedsorganisationen OVD-Info, som bl.a. monitorerer russiske myndigheders politisk motiverede tilbageholdelser og arrestationer, rapporterede i april 2020, at der har været omkring 2700 anholdelser under demonstrationerne sommeren forinden, herunder 1373 anholdte på én dag i Moskva. I den forbindelse blev hundredvis afhørt og nogle personer anklaget for bl.a. vold mod offentligt ansatte, oprør, ødelæggelse af valgkommissionens funktion, offentlig opfordring til ekstremisme, involvering af mindreårig i en demonstration – for hvilke der enten er bøder eller fængselsstraffe.²⁰⁵ Memorial fremhæver, at både reelle demonstranter og formodede demonstranter er mødt med, hvad organisationen beskriver som, absurde strafferetlige anklager i 2019 i forbindelse med Moskva-demonstrationerne.²⁰⁶

Vedrørende øvrige tilstedeværende omkring en demonstration og myndighedernes opfattelse af formodede demonstranter skriver både The Moscow Times og Caucasian Knot i foråret 2022, at politiet uden forklaring

¹⁹⁶ Human Rights Watch: *Russia: Journalists Held Over Peaceful Pickets* (30.05.20)

¹⁹⁷ US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1d og 2b ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Supporter Of Navalny's Smart Voting System Detained In St. Petersburg* (30.08.21) ; Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22) ; Human Rights Watch: *World Report 2021 – Russia* (13.01.21), side 3

¹⁹⁸ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 2b

¹⁹⁹ Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22) ; Equal Times: *Environmental activists in Russia are under increasing pressure* (09.03.22)

²⁰⁰ Radio Free Europe/Radio Liberty: *Nationalist Activists Detained Ahead of Banned 'Russian March'* (04.11.21)

²⁰¹ Human Rights Watch: *World Report 2021 – Russia* (13.01.21), side 3

²⁰² Human Rights Watch: *World Report 2021 – Russia* (13.01.21), side 3

²⁰³ Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21)

²⁰⁴ Den såkaldte *Moscow Case*, jf. OVD-Info: *Moscow experiment. Persecution of protesters supporting candidates to Moscow City Duma* (2019)

²⁰⁵ OVD-Info: *Moscow experiment. Persecution of protesters supporting candidates to Moscow City Duma* (2019) ; Open Democracy: *Last summer in Moscow, thousands came out to protest. Then they were prosecuted for it* (13.04.20)

²⁰⁶ Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (30.10.20), side 2

har tilbageholdt eller uddelt bøder til personer, som sad på park-bænke eller som blot befandt sig omkring en demonstration.²⁰⁷

Af andre større hændelser kan nævnes de mange demonstrationer for Navalny i hele Rusland, særligt i januar-april 2021.²⁰⁸ Under de mange demonstrationer blev tusinder af demonstranter arresteret og anklaget i forbindelse med deres deltagelse. Alene i januar medførte det massearrestationer med cirka 12.000 tilbageholdte russiske statsborgere, herunder 761 mindreårige.²⁰⁹ Til en demonstration i april 2021 blev over 1700 demonstranter tilbageholdt.²¹⁰ Demonstranter blev mødt med administrativ fængsling og bødestraffe fx for at bryde loven om offentlig forsamling.²¹¹ Blandt andre Freedom House og Amnesty International oplyser om hhv. 130 og 103 rejste straffesager med flere falske anklager undervejs.²¹² Anklagerne lyder på brud på covid-restriktioner, vold mod politiet, involvering af mindreårige samt organisering af, opfordring til eller deltagelse i en ikke-lovlig demonstration.²¹³ Der er fundet én kilde, der beretter om en enkelt afgørelse, hvor retten fandt, at fængslingen havde været ulovlig. Politibetjenten afventer disciplinærstraf.²¹⁴

Endnu et eksempel på at myndighederne slår hårdt ned på demonstranter er, da politiet var ved at tilbageholde demonstranter under en Navalny-demonstration i januar 2021. En demonstrant slog ud efter en politibetjents hjelm. Han blev senere idømt fire års fængsel. Memorial anser demonstranten for at være en politisk fange, som i øvrigt handlede i selvforsvar.²¹⁵

Et andet eksempel vedrører en 18-årig demonstrant, der deltog i samme demonstration. Demonstranten sparkede tre gange på forlygterne af en bil tilhørende FSB, uden at disse ødelagdes. Han blev idømt 2 år og 8 måneders fængselsstraf og betragtes af Memorial som en politisk fange.²¹⁶

Et tredje eksempel vedrører en demonstrant ved en fredelig demonstration i Skt. Petersborg den 31. januar 2021. Demonstranten blev arresteret af en gruppe politibetjente og blev slået ned bagfra med en politistav, fik vredet armene om og blev placeret med front mod sneen. Demonstranten blev senere anklaget for at have skadet en betjents ben, og retssagen verserer fortsat. Memorial anser demonstranten for at være en politisk fange. I øvrigt beskrives det, at mindst 127 demonstranter hhv. den 23. og 31. januar 2021 blev skadet af vold fra myndighedsudøvere, men at der kun er rejst anklager imod demonstranter.²¹⁷

Human Rights Watch anfører, at det er strafbart at forstyrre politiets arrestationer eller at fornærme betjente, og at der tidligere er ført strafferetlige sager, hvor det er dokumenteret, at der kun har været en smule eller ingen skade forvoldt på politiet. Human Rights Watch konkluderer heraf, at straffesagerne ofte føres for at afskrække demonstranter.²¹⁸

²⁰⁷ The Moscow Times: *More Than 200 Detained in Ukraine Protests Across Russia* (03.04.22) ; Caucasian Knot: *Advocate tells about practice of using article on discrediting armed forces in Kuban* (15.03.22)

²⁰⁸ Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21)

²⁰⁹ US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2b

²¹⁰ Radio Free Europe/Radio Liberty: *Over 1,700 Navalny Supporters Detained In Protests Across Russia* (21.04.21) ; Belsat: *Nearly 1,800 people detained during protests in Russia* (22.04.21)

²¹¹ US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2b

²¹² German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 4 ; Amnesty International: *Pace Spring Session: Update on Human Rights in Russia* (15.04.21), side 3 ; Mediazona: *There are dozens of new political prisoners in Russia* (opd. 15.01.22) ; Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21) ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit e1

²¹³ US Department of State: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2b ; Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21)

²¹⁴ Caucasian Knot: *Law enforcer punished for detaining activist Diana Dibirova in Makhachkala* (05.11.21)

²¹⁵ Human Rights Centre Memorial: *Evgeny Esenov, a participant in a rally in support of Aleksei Navalny, is a political prisoner* (05.04.22)

²¹⁶ Human Rights Centre Memorial: *Konstantin Lakeev, convicted of kicking an FSB car, is a political prisoner* (08.02.22)

²¹⁷ Human Rights Centre Memorial: *Navalny supporter assaulted at a St. Petersburg protest is a political prisoner* (12.01.22)

²¹⁸ Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21)

Human Rights Watch har den 22. april 2021 kaldt de russiske myndigheders præventive tilbageholdelser for uretmæssige nedslag på demonstranter, ligesom Europarådets formand har anmodet de russiske myndigheder om at respektere retten til forsamling.²¹⁹

3.4.3 Vold begået af myndighederne i forbindelse med demonstrationer

Det er dokumenteret, at politiet har anvendt kampsportsteknikker, massive slag med politistave eller brug af elektrochok-våben – også mod fredelige demonstranter.²²⁰

I mange tilfælde, hvor myndighederne har opløst eller forsøgt at opløse demonstrationer, er det rapporteret, at politiet har anvendt vold af uberettiget eller uproportionel karakter, herunder også mod mindreårige og ældre.²²¹

I flere tilfælde er politivolden blevet dokumenteret på fotos eller video.²²² Nyhedsmediet Meduza udgav efter Navalny-demonstration i Skt. Petersborg den 21. april 2021 et overblik over politiets brug af voldsom behandling af og vold mod demonstranter. Det fremgår, at politiet i vid udstrækning anvendte vold som eksempelvis at kaste demonstranter mod jorden, at brække deres fingre samt slag med knipler.²²³

Blandt andre Human Rights Watch skriver, at de russiske myndigheder fortsat ikke foretager effektiv efterforskning af politiet for deres anvendelse af vold i forbindelse med fredelige demonstranter.²²⁴

3.5 Opposition imod invasionen af Ukraine

3.5.1 Lovgivning vedrørende ytringer imod den russiske invasion

Handlinger som at arrangere, opfordre til eller deltage i ikke-lovlige, offentlige begivenheder, udgjorde således allerede en lovovertrædelse, jf. afsnittet om demonstranter ovenfor, før den russiske invasion af Ukraine. Med de nye lovændringer, der trådte i kraft den 4. og 22. marts 2022, er den russiske civilbefolknings ret til offentlige ytringer og forsamlings i forbindelse med opposition imod invasionen af Ukraine yderligere begrænset.²²⁵ Lovgivningen vedrører blandt andet handlinger, der miskrediterer Ruslands væbnede styrker, eller hvis man spreder urigtig information om militæret eller russiske aktiviteter uden for landet, og der er risiko for bødestraf på op til 1 mio. rubler samt en strafferamme på op til 15 års fængsling, jf. også afsnit 3.2.1.²²⁶

²¹⁹ Radio Free Europe/Radio Liberty: *Over 1,700 Navalny Supporters Detained In Protests Across Russia* (21.04.21)

²²⁰ Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 14 ; Amnesty International: *Pace Spring Session: Update on Human Rights in Russia* (15.04.21), side 3 ; Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22: The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22)

²²¹ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 1c og 2b ; Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21) ; Amnesty International: *Pace Spring Session: Update on Human Rights in Russia* (15.04.21), side 3 ; Meduza: *'I screamed bloody murder.' Following violent arrests on the streets of St. Petersburg, protesters report continued abuse in police custody* (23.04.21) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Over 1,700 Navalny Supporters Detained In Protests Across Russia* (21.04.21) ; Belsat: *Nearly 1,800 people detained during protests in Russia* (22.04.21) ; Amnesty International: *Russia: End of the road for those seeking to exercise their right to protest* (12.08.21) ; Amnesty International: *Russian Federation: Assaulted peaceful protester denied justice: Margarita Yudina* (12.02.21)

²²² Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21)

²²³ Meduza: *'I screamed bloody murder.' Following violent arrests on the streets of St. Petersburg, protesters report continued abuse in police custody* (23.04.21)

²²⁴ Amnesty International: *Russia: End of the road for those seeking to exercise their right to protest* (12.08.21) ; Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21)

²²⁵ ACCORD: *Anfragebeantwortung zur Russischen Föderation* (01.04.22) ; Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 1

²²⁶ Amnesty International: *Russia: Authorities launch witch-hunt to catch anyone sharing anti-war views* (30.03.22) ; German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 2 og 4-5 ; Reporters Sans Frontières: *Russia:*

3.5.2 Forholdene for personer der ytrer sig imod invasionen af Ukraine

Der er efter den russiske invasion af Ukraine opstået adskillige små såvel som store demonstrationer, både i og udenfor de større byer i Rusland.²²⁷ Alene den 24. februar 2022, hvor invasionen af Ukraine fandt sted, blev i alt 1831 personer i 60 forskellige byer tilbageholdt for offentlig protest imod krigen.²²⁸

Det rapporteres, at forsamlingerne ofte er forsøgt lukket ned af myndighederne med massearrestationer til følge.²²⁹

Der er rapporteret om adskillige tilfælde af indledte straffesager umiddelbart efter lovændringerne i marts i år.²³⁰ En internet-frihedsbevægelse, Seteviye Svobody, rapporterede allerede fire dage efter indførelsen af de første lovændringer, dvs. den 8. marts 2022 om 144 retsforfulgte efter de nye lovtiltag.²³¹ Amnesty International skriver den 30. marts 2022, at der er indledt mindst 60 kriminalsager på baggrund af fredelige demonstrationer eller offentlig kritik af krigen, hvori 14 forskellige paragraffer i straffeloven anvendes, herunder vedrørende fornærmelse af regeringsansatte, ekstremistiske handlinger, vandalisme, opfordring til masseprotest, had og svig samt vanære af gravsteder.²³² The Moscow Times rapporterede, at der på dagen for arbejdernes internationale kampdag den 1. maj 2022 blev tilbageholdt mange og rejst strafferetlige anklager mod minimum 100 personer.²³³

Adskillige kilder skriver, at de russiske myndigheder reagerer overfor enhver person, herunder også børn, der ikke er enige i den russiske invasion af Ukraine, med trusler, uddeling af bøder, tilbageholdelser, arbitrære anholdelser, husarrest, anklager og retsforfølgelser.²³⁴ Kilder beskriver, at myndighederne bl.a. slår ned på tilskuere eller forbipasserende til fredelige demonstrationer, kritik af krigen i offentlige forsamlinger, online opslag, uddeling af flyers, enkelte protestskilte og enhver form for blå/gul genstand, der repræsenterer det ukrainske flag (fx beklædning, balloner, flag).²³⁵

punishing journalists still daring to cover war in Ukraine (15.04.22) ; Forum 18: *Patriarchate priest fined for condemning war in Ukraine* (11.03.22)

²²⁷ Jamestown Foundation: *Moscow Turns Residents of the Regions Into 'Cannon Fodder,'* Eurasia Daily Monitor, vol. 19, issue 57 (20.04.22)

²²⁸ Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Aggressor Country': With Forces Outside Kyiv, Putin's Government Also Battling On The Home Front* (25.02.22)

²²⁹ Jamestown Foundation: *Moscow Turns Residents of the Regions Into 'Cannon Fodder,'* Eurasia Daily Monitor, vol. 19, issue 57 (20.04.22) ; German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 4 ; Forum 18: *Patriarchate priest fined for condemning war in Ukraine* (11.03.22) ; Caucasian Knot: *Advocate tells about practice of using article on discrediting armed forces in Kuban* (15.03.22) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Thousands Detained at Anti-War Protests across Russia* (06.03.22) ; Centre on Migration, Policy and Society, University of Oxford: *On the anti-war movement in Russia: from street protests to guerrilla activism* (08.04.22) ; abc News: *How 'Swan Lake' became a symbol of protest in Russia - It's almost impossible now in Russia to protest in direct forms* (29.04.22) ; BBC News: *Protests across Russia see thousands detained* (06.03.22)

²³⁰ Forum 18: *Patriarchate priest fined for condemning war in Ukraine* (11.03.22) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Spit Them Out': Across Russia, Security Forces Act On Putin's Condemnation Of 'Scum And Traitors'* (20.03.22)

²³¹ Forum 18: *Patriarchate priest fined for condemning war in Ukraine* (11.03.22)

²³² Amnesty International: *Russia: Authorities launch witch-hunt to catch anyone sharing anti-war views* (30.03.22)

²³³ The Moscow Times: *Dozens Detained on May Day in Russia – OVD-Info* (02.05.22)

²³⁴ German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 4-5 ; The Washington Post: *Putin's purge of 'traitors' scoops up pensioners, foodies and peaceniks* (26.03.22) ; Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 3 ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *No To War: How Some Russians Are Protesting The Russian Invasion Of Ukraine* (30.03.22) ; Amnesty International: *Russia: Authorities launch witch-hunt to catch anyone sharing anti-war views* (30.03.22) ; The Guardian: *Russian artist faces jail over peace protest using supermarket price labels* (13.04.22) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Soviet-Style Denunciations On The Rise As Russian Society Confronts Ukraine War* (08.04.22) ; Human Rights Watch: *Russia: Arrests, Harassment of Ukraine War Dissidents; Raids, Detentions, Prosecution of Anti-War Activists, Independent Journalists* (24.03.22) ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 29

²³⁵ Forum 18: *Patriarchate priest fined for condemning war in Ukraine* (11.03.22) ; Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 2-3 ; Radio Free Liberty/Radio Europe: *'The*

Amnesty International og Human Rights Watch skriver om fredelige demonstranter, der mødes af politiet med vold, herunder at blive slået med knipler, skubbet, sparket og stødt med strømpistoler.²³⁶ Kilderne beskriver endvidere, at demonstranter imod invasionen af Ukraine tilbageholdes i flere byer og udsættes for adskillige menneskerettighedskrænkelser i politiets varetægt.²³⁷

Endvidere beskriver German Institute for International and Security Affairs, at personer, der har deltaget i fredelige demonstrationer eller ytret sig kritisk på internettet, straks efter mærkede konsekvenserne ved bl.a. at blive opsøgt af sikkerhedstjenesten, givet formelle advarsler af arbejdsgivere, truet eller i nogle tilfælde udsat for fysiske overgreb.²³⁸ Amnesty International beretter om politiets anvendelse af ansigtsgenkendelses-teknologi også i forbindelse med oppositionen mod krigen.²³⁹

Der er af menneskerettighedsorganisationen OVD-Info, som bl.a. monitorerer russiske myndigheders politisk motiverede tilbageholdelser og arrestationer, fra den 24. februar 2022 til maj 2022 rapporteret mere end 15.446 tilbageholdelser i forbindelse med opposition imod invasionen, herunder også mindreårige.²⁴⁰ Amnesty rapporterer om præventive tilbageholdelser.²⁴¹

Amnesty International skriver, at kriminaliseringen af såkaldte falske oplysninger om krigen er arbitrær og uretmæssig. Regeringens forsøg på at stoppe al form for krigsmodstand gør det muligt at anklage enhver, og det strafferetlige system anvendes til at straffe dissidenter og skabe frygt i befolkningen. Amnesty skriver endvidere, at den forfølgelse, der finder sted mod personer, der opponerer mod invasionen af Ukraine, går længere end hidtidige forsøg på undertrykkelse. Opposition imod invasionen af Ukraine møder absurde, arbitrære anklager, og anklagerne går på både ytringer mod krigen, men også på f.eks. bagvaskelse, svindel, hooliganisme, terrorisme-anklager eller for deltagelse i ekstremistiske organisationer.²⁴² Der er endvidere et eksempel på, at en straffesag for opposition imod invasionen i Ukraine er indledt i kombination med andre forhold, eksempelvis hvis et kritisk opslag kan kobles til en erklæret udenlandsk agent.²⁴³

Chance To Clear One's Conscience': In Russia, Protesting Against The War Is Lonely And Risky (17.04.22) ; Caucasian Knot: *Krasnodar activist detained for discrediting Russian Armed Forces* (19.03.22) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Spit Them Out': Across Russia, Security Forces Act On Putin's Condemnation Of 'Scum And Traitors'* (20.03.22) ; Amnesty International: *Russia: Authorities launch witch-hunt to catch anyone sharing anti-war views* (30.03.22) ; Meister & Yakovlev et al.: *Russian Analytical Digest: Political and Economic Consequences of Russia's War against Ukraine*, No. 283 (14.04.22), side 3 ; Jamestown Foundation: *Moscow Turns Residents of the Regions Into 'Cannon Fodder'*, Eurasia Daily Monitor, vol. 19, issue 57 (20.04.22) ; BBC News: *Ukraine War: The defiant Russians speaking out about the war* (23.03.22) ; Caucasian Knot: *Police stop activist's picket in Sochi* (27.05.22) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Spit Them Out': Across Russia, Security Forces Act On Putin's Condemnation Of 'Scum And Traitors'* (20.03.22) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *No To War: How Some Russians Are Protesting The Russian Invasion Of Ukraine* (30.03.22) ; Accord: *Anfragebeantwortung zur Russischen Föderation* (01.04.22) ; Caucasian Knot: *Rights defenders report about 22 detained protesters in Southern Russia* (14.03.22) ; The Moscow Times: *More Than 200 Detained in Ukraine Protests Across Russia* (03.04.22) ; Human Rights Watch: *Brutal Arrests and Torture, Ill-treatment of Anti-war Protesters* (09.03.22) ; OVD-Info: *Omsk deputy extended the measure of restraint in the case of "fakes" about the armed forces of Russia* (28.05.22) ; OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22)

²³⁶ Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 3 ; Human Rights Watch: *Russia: Brutal Arrests and Torture, Ill-treatment of Anti-war Protesters* (09.03.22)

²³⁷ Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 3 ; Human Rights Watch: *Russia: Brutal Arrests and Torture, Ill-treatment of Anti-war Protesters* (09.03.22)

²³⁸ German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 4-5

²³⁹ Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 2

²⁴⁰ Jf. OVD-Infos registrerede tilbageholdelser siden 24. februar 2022: <https://ovdinfo.org/> ; OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 38

²⁴¹ Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 4

²⁴² Amnesty International: *Russia: Authorities launch witch-hunt to catch anyone sharing anti-war views* (30.03.22) ;

Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 33

²⁴³ OVD-Info: *In Chelyabinsk, a case was opened about 'fake' because of the reposts. Among them are links to Mediazona and Meduza* (30.05.22)

3.6 Undervisning og akademisk frihed samt kunst- og kulturliv

3.6.1 Undervisning og akademisk frihed

Allerede før Ruslands invasion af Ukraine har uddannelsessystemet ifølge US Department of State og Freedom House været præget af tiltag for at begrænse den akademiske frihed, herunder fx censureret undervisningsmateriale og nultolerance for handlinger eller ytringer imod regeringen.²⁴⁴ Endvidere er det rapporteret, at myndighederne har sanktioneret akademisk personale for eksempelvis deres undervisning, research eller politiske standpunkt.²⁴⁵ Dertil kommer en reel risiko for konsekvensen ved akademisk samarbejde med internationale partnere og evt. udenlandske agenter.²⁴⁶

Samtidig med forbuddet mod at sprede falske oplysninger om og miskreditere krigen og den russiske indsats blev der på skoler og universiteter i marts og april 2022 introduceret pro-russiske tiltag, bl.a. i form af forsamlinger, bidrag til studentermagasiner, undervisningsindhold om ikke at tro på falske nyheder og fælles fotoopstillinger, så lærere og elever dannede et stort Z.²⁴⁷ Uddannelsesministeriet udsendte i april endvidere manualer til skolernes lærere med pro-russisk undervisningsindhold for at understøtte en russisk identitet og historie på uddannelsesområdet.²⁴⁸ Radio Free Europe/Radio Liberty rapporterer om adskillige tiltag, hvor skole- og førskolebørn offentligt viser støtte til invasionen af Ukraine. Radio Free Europe/Radio Liberty oplyser, at pro-krigshandlinger er del af en større og koordineret kampagne på sociale medier, faciliteret af de russiske statsmedier.²⁴⁹

En lærer er ifølge Radio Free Europe/Radio Liberty sigtet efter straffeloven efter at have talt med sine elever om situationen i Ukraine. Ifølge Radio Free Europe/Radio Liberty er hun blot én blandt et stigende antal af bl.a. lærere, der opsiges og/eller strafforfølges for sin opposition imod invasionen af Ukraine. Hun risikerer nu op mod 15 års fængselsstraf efter den nye lovgivning.²⁵⁰ Der er tilsvarende andre eksempler på undervisere eller studerende, der oplever repressalier, ransagning eller anklager.²⁵¹ Amnesty International oplyser endvidere, at netop undervisere og elever er nyeste ofre for myndighedernes propaganda og undertrykkelse. Skolelærere og universitetsundervisere, der har holdninger imod krigen, eller som blot deltager i politiske samtaler i klassen, risikerer en fyreseddel, politianmeldelse, administrativ fængsling, bødestraf og fængselsstraf. Amnesty skriver, at der ikke findes et præcis tal på, hvor mange undervisere, der er slået ned på.²⁵²

Skolelærere har lækket en officiel vejledning om, hvordan elever op til de øverste klasser skal undervises i den såkaldte 'fredsbevarende operation i Ukraine.' Undervisningen er ikke gjort obligatorisk, men

²⁴⁴ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit d3

²⁴⁵ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a

²⁴⁶ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit d3

²⁴⁷ Z er blevet Kremls uofficielle symbol på russisk krigsstøtte. Amnesty International: *Russia: Educators fired, students indoctrinated – academia is the latest victim of the ongoing crackdown* (12.05.22) ; OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 4ff

²⁴⁸ OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 5-6

²⁴⁹ Radio Free Europe/Radio Liberty: *'The Parents Are Silent': Russian Schools Invaded By Propaganda Supporting The War In Ukraine* (10.04.22)

²⁵⁰ Radio Free Europe/Radio Liberty: *Soviet-Style Denunciations On The Rise As Russian Society Confronts Ukraine War* (08.04.22)

²⁵¹ Accord: *Anfrage Anfragebeantwortung zur Russischen Föderation* (01.04.22) ; OVD-Info: *Tatarstan Supreme Court upholds search of anti-war schoolteacher* (31.05.22) ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 42-44 ; BBC News: *War in Ukraine: Anti-war opinions can cost Russians their jobs* (20.03.22)

²⁵² Amnesty International: *Russia: Educators fired, students indoctrinated – academia is the latest victim of the ongoing crackdown* (12.05.22)

uddannelsesministeren har annonceret, at alle skoler fra 1. september 2022 skal undervise i mål og formål for operationen i Ukraine.²⁵³

3.6.2 Kunst- og kulturliv

Det er rapporteret, at myndighederne ved flere tilfælde har slået ned på kunstnere og kulturinstitutioner.²⁵⁴

Amnesty International hæfter sig ved de særligt hårde straffe for politiske ytringer, som det er tilfældet med minimum ni graffitimalere, der risikerer op til tre års fængsel for anklager om såkaldt hadmotiveret graffiti.²⁵⁵

En kvindelig, lokal kunstner er varetægtsfængslet og anklaget for at miskreditere de russiske styrker og risikerer op til ti års fængselsstraf efter at have ombyttet butiks-prisskilte med oplysninger om et bombet teater i Ukraine.²⁵⁶

Det beskrives i øvrigt, hvordan regeringen efter invasionen af Ukraine har presset landets kulturelle institutioner til offentligt at ytre deres støtte til krigen og myndighederne, i form af store bannere med bogstavet Z samt at invitere til støtte-velgørenhedsarrangementer landet over.²⁵⁷

Allerede i marts blev skuespillere og andre medarbejdere presset af deres ledelse til at lave opslag på sociale medier, der støtter Putin og operationen i Ukraine.²⁵⁸ Desuden har flere ledere og andre kulturpersoner og kunstnere valgt at forlade deres jobs eller er blevet afskediget, fordi de ikke støtter den måde, hvorpå uafhængige kunstnere presses til at tie.²⁵⁹

3.7 Familiemedlemmer til personer der opfattes som politiske modstandere

Der er flere eksempler på, at familiemedlemmer til personer, der opfattes som værende i opposition til de russiske myndigheder, kan være i risiko. Herunder nævnes nogle af disse.

Som et eksempel er det beskrevet, at en far til en person med tilknytning til Navalny blev anklaget for forfalskning og svindel og blev efter ni måneders varetægtsfængsling idømt en betinget fængselsstraf på 3 år.²⁶⁰ Der er tillige oplysninger om, at myndighedsansatte er blevet sanktioneret, eksempelvis i form af afskedigelse, i tilfælde hvor familiemedlemmers navne fremgik af en lækket liste over Navalny-tilhængere.²⁶¹

²⁵³ Amnesty International: *Russia: Educators fired, students indoctrinated – academia is the latest victim of the ongoing crackdown* (12.05.22)

²⁵⁴ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2a ; BBC News: *Kirill Serebrennikov: Russian film and stage director convicted of fraud* (26.06.20) ; The New York Times: *After Being Stuck in Russia, a Director Touches Down in Germany* (21.01.22) ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 41 ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Satire Of Our Times'? Authorities Probe Popular Russian Rappers After 'Fabricated' Complaint* (06.12.21)

²⁵⁵ Amnesty International: *Russia: Authorities launch witch-hunt to catch anyone sharing anti-war views* (30.03.22)

²⁵⁶ Radio Free Europe/Radio Liberty: *The Muses Are Silenced: Russian Arts Community Targeted As State Imposes Conformity Over Ukraine War* (26.04.22) ; OVD-Info: *Artist Sasha Skochilenko's arrest extended for one month* (30.05.22)

²⁵⁷ Radio Free Europe/Radio Liberty: *The Muses Are Silenced: Russian Arts Community Targeted As State Imposes Conformity Over Ukraine War* (26.04.22) ; Ministry of Culture of the Russian Federation: *Charity event 'Open Curtain' starts* (02.04.22)

²⁵⁸ Radio Free Europe/Radio Liberty: *The Muses Are Silenced: Russian Arts Community Targeted As State Imposes Conformity Over Ukraine War* (26.04.22)

²⁵⁹ Radio Free Europe/Radio Liberty: *The Muses Are Silenced: Russian Arts Community Targeted As State Imposes Conformity Over Ukraine War* (26.04.22) ; OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 15

²⁶⁰ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1e

²⁶¹ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 2b

En kvinde blev skadet af voldeligt politi under en fredelig demonstration, hvorpå myndighederne undskyldte, men efterfølgende forhindrede hende i at rejse en formel klage, bl.a. ved at true med militærtjeneste til kvindens søn og ved at true med de sociale myndigheders besøg for at undersøge kvindens datter.²⁶²

I et andet tilfælde blev en kvinde spurgt til et mord i lokalområdet og i den forbindelse udsat for tortur, hvorefter hun indgav en klage over behandlingen. Det tog 5 år at få klagesagen behandlet, og imens blev kvinden og hendes familie udsat for trusler og ødelæggelse af forskellige ejendele, herunder moderens hus, der blev brændt ned.²⁶³

Der er endvidere et eksempel på, at en oppositionspolitiker både selv og hans familiemedlemmer blev udsat for husransagelser. Hans tante blev varetægtsfængslet sammen med ham i to dage under anklage for at forårsage materiel skade, i form af angiveligt ubetalt husleje af et kontorlokale.²⁶⁴

Radio Free Europe/Radio Liberty beretter tilsvarende om, at sikkerhedstjenesten har foretaget ransagninger af private hjem hos lokalpolitikere, journalister og disses familiemedlemmer.²⁶⁵

I forbindelse med opposition imod invasionen af Ukraine har flere tilbageholdte demonstranter fået undersøgt deres telefoner og computere og har ytret bekymring for, at politiet nærstuderer deres kontakter og netværk.²⁶⁶

I 2020 vedtogedes en lov for at grundlægge et uniformt, føderalt register, hvor oplysninger om landets borgere indgår. Medier har rapporteret, at efterretningstjenesten og sikkerhedstjenester har adgang til databasen under efterforskning. Der er rapporteret misbrug af personoplysningerne, således at myndigheder har truet blandt andre politisk aktive personer med at fjerne disses børn fra forældrenes varetægt.²⁶⁷

²⁶² Amnesty International: *Russian Federation: Assaulted peaceful protesters denied justice: Margarita Yudina* (12.02.21)

²⁶³ United Nations Human Rights Committee: *134th Session – 28 February to 25 March 2022* (January 2022), pkt. 8

²⁶⁴ BBC News: *Russia election: Opposition crushed ahead of managed polls* (13.09.21) ; Amnesty International: *Russian Federation: Aspiring Opposition Candidates in Duma and Local Elections Threatened, Prosecuted, Jailed* (20.07.21), side 2

²⁶⁵ Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Spit Them Out': Across Russia, Security Forces Act On Putin's Condemnation Of 'Scum And Traitors'* (20.03.22)

²⁶⁶ Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 4

²⁶⁷ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1f

4. Forholdene for politiske fanger og tilbageholdte

Memorials liste fra december 2021 indeholder 426 navne på politiske fanger, og det estimeres, at det faktiske antal politiske fanger er tre til fire gange højere.²⁶⁸ Oppositionsaktivister og -politikere, journalister, menneskerettighedsaktivister, deltagende i demonstrationer, modstandere af besættelsen af Krim samt religiøse grupper er registreret blandt de fængslede.²⁶⁹

4.1 Fængselsforhold og overgreb i myndighedernes varetægt

Ifølge adskillige kilder er indsatte i fængsler udsat for særdeles barske vilkår og for yderligere straf under fængselsopholdet, f.eks. vold og tortur, isolationsfængsling eller straffeophold og -behandling på psykiatriske afdelinger.²⁷⁰ Der er rapporter om en nærmest systematisk brug af tortur i bestemte fængsler.²⁷¹ Tilsvarende er det rapporteret, at der systematisk begås fysiske overgreb inden for de første dage af varetægtsfængsling,²⁷² herunder at demonstranter synes at blive udsat for umenneskelige og nedværdigende forhold under varetægtsfængslingen.²⁷³ US Department of States skriver, at torturen anvendes som straf til personer i opposition, menneskerettighedsaktivister, journalister og andre kritikere af regeringens politik.²⁷⁴ I forbindelse med den seneste tids mange tilfælde af opposition imod invasionen af Ukraine er der ligeledes rapporteret om udbredt vold, trusler og tortur i politiets varetægt.²⁷⁵

Den russiske forfatning forbyder handlinger som beskrevet ovenfor. Men straffriheden er ifølge flere kilder et alvorligt problem, og en række kilder oplyser, at tjenestemænd kun sjældent holdes ansvarlig for overgreb og tortur begået i deres varetægt.²⁷⁶ Det fremgår af US Department of State, at et uafhængigt medie har afsløret, at titusinder af sager om vold og tortur begået i løbet af et årti af både ansatte i sikkerhedstjenester, militæret og politiet ikke er blevet efterforsket. Dertil kommer efterforskningsenhedens manglende uafhængighed fra politiet, hvilket generelt begrænser efterforskningen.²⁷⁷

²⁶⁸ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1e

²⁶⁹ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 1e

²⁷⁰ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1e ; US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 1c ; Accord: *Anfrage Antwortung zur Russischen Föderation* (01.04.22) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *'People Would Scream For Hours': Former Inmates Shed Light On Recent Russian Torture Revelations* (17.10.21) ; Deutsche Welle: *A culture of torture and fear is rife in Russia's prisons* (01.02.22) ; Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22) ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit f3 ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Inmate's Gruesome Account Of Torture Adds To Evidence Of Rampant Abuse In Russian Prisons* ; Human Rights Watch: *Russia: Brutal Arrests and Torture, Ill-treatment of Anti-war Protesters* (09.03.22) ; United Nations Human Rights Committee: *134th Session – 28 February to 25 March 2022* (January 2022), bl.a. pkt. 4

²⁷¹ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1a ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Huge Number' Of Russian Officials Knew Of Prison Abuse, Whistle-Blower Says* (28.12.21) ;

Deutsche Welle: *A culture of torture and fear is rife in Russia's prisons* (01.02.22) ; Gulagu.net: *Torture In Russia*

²⁷² US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1c

²⁷³ Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 2-3 ; Meduza: *'I screamed bloody murder.' Following violent arrests on the streets of St. Petersburg, protesters report continued abuse in police custody* (23.04.21)

²⁷⁴ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 1c

²⁷⁵ OMCT World Organisation Against Torture: *Russia: Administrative harassment against prominent rights defender Oleg Orlov* (31.03.22) ; Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 3 ; Human Rights Watch: *Russia: Brutal Arrests and Torture, Ill-treatment of Anti-war Protesters* (09.03.22) ; OVD-Info: *Municipal deputy Aleksey Gorinov, accused of 'fake news' about the army, is being held in a pre-trial detention center under torture conditions* (27.05.22) ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 31-33

²⁷⁶ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1a og 1c ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Huge Number' Of Russian Officials Knew Of Prison Abuse, Whistle-Blower Says* (28.12.21) ; Deutsche Welle: *A culture of torture and fear is rife in Russia's prisons* (01.02.22) ; Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22) ; Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22)

²⁷⁷ US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 1c

Myndighederne har i få tilfælde effektivt efterforsket og handlet på sager som følge af lækkede videoer og mediedækning af dokumenteret magtmisbrug, tortur og voldtægter begået af ansatte.²⁷⁸

Amnesty International og United Nations Human Rights Committee oplyser, at adskillige kriminelle efterforskninger vedrørende tortur og voldtægter af indsatte indledes, men at de går i stå hos ofre og vidner, der rapporterer om trusler og ydmygelser.²⁷⁹

4.2 Retssikkerhed i Rusland

Blandt andet Freedom House oplyser om en begrænset retssikkerhed, herunder også i forhold til arbitrære anholdelser, og at dette særligt gælder personer, der er i opposition imod eller anses for at være en trussel imod den politiske top og dens allierede. Det ses kun sjældent, at de pågældende myndigheder straffes eller på anden måde sanktioneres for uberettigede tilbageholdelser.²⁸⁰

Amnesty International skriver generelt om fredelige demonstranter i Rusland, at de i forbindelse med fængsling og strafforfølgelse tillige udsættes for en uretfærdig retssag uden vidner, hvor politiets udsagn accepteres uden videre.²⁸¹

Selvom tiltalte har ret til selv at vælge en advokat i forbindelse med frihedsberøvelse, er det rapporteret, at tiltalte ind imellem beskikkes forsvarere, der bakker op om retsforfølgelsen.²⁸² US Department of State oplyser endvidere, at sikkerhedstjenesten har gjort brug af tilbageholdelser uden adgang til kontakt med omverdenen forud for en officiel registrering af frihedsberøvelse, med det formål at tvinge indsatte til tilståelser før de får adgang til en advokat.²⁸³ Det er rapporteret, at tilbageholdte ikke får adgang til en forsvarer overhovedet, eller at disse fjernes fra retsmødet eller afhøringen.²⁸⁴

I forbindelse med de mange tilbageholdelser ved den seneste tids demonstrationer imod invasionen af Ukraine oplyser kilder tillige, at de frihedsberøvede ofte ikke har haft adgang til advokat, eller at advokaten måtte vente adskillige timer udenfor, samt at der er rejst tvivlsomme kriminalsager.²⁸⁵

Hvad angår varetægtsfængsling, er det rapporteret, at langvarig varetægtsfængsling er et problem, og at retten kan forlænge op til 18 måneder.²⁸⁶

²⁷⁸ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1c ; Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22) ; Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF): *Briefing Notes* (15.11.21), side 12-13 ; BBC News: *Russia investigates prison torture allegations after videos leaked* (06.10.21) ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Inmate's Gruesome Account Of Torture Adds To Evidence Of Rampant Abuse In Russian Prisons* (28.12.21)

²⁷⁹ Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22) ; United Nations Human Rights Committee: *134th Session – 28 February to 25 March 2022* (January 2022), pkt. 8 og 10

²⁸⁰ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1d ; Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit f2 ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 33

²⁸¹ Amnesty International: *Russia: End of the road for those seeking to exercise their right to protest* (12.08.21)

²⁸² US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1d

²⁸³ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1d

²⁸⁴ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1d og 1e ; Meduza: *'I screamed bloody murder.' Following violent arrests on the streets of St. Petersburg, protesters report continued abuse in police custody* (23.04.21)

²⁸⁵ Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22), side 3 ; Human Rights Watch: *Russia: Arrests, Harassment of Ukraine War Dissidents; Raids, Detentions, Prosecution of Anti-War Activists, Independent Journalists* (24.03.22) ; OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22), side 34 og 38

²⁸⁶ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1d

Kilder skriver, at retsvæsenet i Rusland mangler uafhængighed, herunder særligt ved politisk sensitive sager,²⁸⁷ at dommeres karrieremuligheder er tæt forbundet med regeringspræferencer, og at dommerne ikke er upartiske.²⁸⁸ Amnesty International skriver, at familiemedlemmer ofte indkaldes som vidner i straffesager for at lægge pres på tiltalte.²⁸⁹ Procenten for frifindelse i 2020 udgjorde ifølge US Department of State 0,34 procent af alle tiltalte.²⁹⁰

Flere kilder rapporterer om lovgivning, der er vagt formuleret og ofte fortolkes bredt.²⁹¹ Kilder beretter om falske anklager og fabrikeret bevismateriale samt om brugen af tilståelser opnået ved brug af tortur eller andre overgreb.²⁹² BBC beretter om et tilfælde, hvor politibetjente er blevet straffet med 5-12 års fængsel for at have fabrikeret bevismateriale.²⁹³

Kilder beskriver, hvordan der ofte anvendes strafferetlige anklager mod politiske fanger med henvisning til ekstremisme, terrorisme, separatisme eller spionage.²⁹⁴ Ifølge baggrundsoplysningerne idømmes der uproportionelle straffe for påståede kriminelle handlinger.²⁹⁵ Allerede tilbage i 2018 kunne der ses en forøgelse af længden på politiske fangers fængselsdomme i forhold til to år tidligere.²⁹⁶ Det beskrives, hvordan de russiske myndigheder på det seneste har brugt lovgivningen vedrørende ytringer om krigen som undskyldning til at knuse modstand og totalt 'rense' civilsamfundet.²⁹⁷

Endelig fremgår det af US Department of State, at der ifølge kilder er sket en stigning af såkaldte karrusel-arrestationer. Det beskrives, at politiet umiddelbart efter løsladelse af personer, der har udstået administrative straffe, igen arresterer de pågældende. Ifølge rapporten fra US Department of State er konsekvensen, at myndighederne får mulighed for tilbageholdelse i længere perioder og for mindre forseelser.²⁹⁸

²⁸⁷ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit f1 ; German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022), side 2 ; US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1e ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 33

²⁸⁸ Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22), afsnit f2 ; OVD-Info: *Moscow experiment. Persecution of protesters supporting candidates to Moscow City Duma* (2019) ; Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (09.11.21), side 4 ; Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021), side 16

²⁸⁹ Amnesty International: *Russian Federation: In the Absence of a fair Trial Release Ivan Safronov Immediately* (08.04.22), side 7

²⁹⁰ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1e

²⁹¹ Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (09.11.21), side 4 ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), bl.a. side 19-20

²⁹² US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21), afsnit 1c og 2a ; Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (09.11.21), side 4 ; Radio Free Europe/Radio Liberty: *Moscow Student Rearrested After Brief Release From Detention Following Torture Claims* (07.02.19)

²⁹³ BBC News: *Searches, arrests, cases. How journalists have been persecuted in Russia in recent years* (02.07.21)

²⁹⁴ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1e ; Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF): *Briefing Notes* (15.11.21), side 14 ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 20

²⁹⁵ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1e ; Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 33

²⁹⁶ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1e

²⁹⁷ Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022), side 33

²⁹⁸ US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22), afsnit 1d

5. Flygtningenævnets praksis

DRC Dansk Flygtningehjælp har registreret²⁹⁹ 47 sager vedrørende Rusland afgjort i Flygtningenævnet for perioden 1. januar 2020 til 1. juni 2022. Sagerne fordeler sig på henholdsvis 31 spontansager, 3 udsendelsessager, 4 sager om bortfald, 6 sager vedrørende nægtelse af forlængelse og 3 sager om inddragelse.

Afgørelser i de 47 sager hos Flygtningenævnet er fordelt således:

- Afslag på asyl i 30 af sagerne, herunder 1 bortfaldet, 2 inddraget og 3 nægtet forlænget
- Meddelt ophold efter udlændingelovens § 7, stk. 2 i 4 sager
- Meddelt ophold efter udlændingelovens § 7, stk. 1 i 4 sager
- Isoleret set vurderet omfattet af udlændingelovens § 7 men udelukket efter § 49a i 2 sager
- Hjemvist 7 sager

I cirka 20 af sagerne har Flygtningenævnet givet afslag på opholdstilladelse med henvisning til ansøgernes/klagernes troværdighed.

Størstedelen af det samlede antal sager vedrører ansøgere/klagere fra autonome republikker, herunder særligt Tjetjenien.

Flygtningenævnet har i perioden vurderet tre sager vedrørende Rusland, hvori ansøgere/klagere forklarer at være kommet i et modsætningsforhold til de russiske myndigheder på baggrund af politisk opposition, og hvor asylmotivet helt eller delvist lægges til grund af Flygtningenævnet. Disse uddybes herunder.

I en sag fra januar 2020³⁰⁰ lægger Flygtningenævnet til grund, at ansøger i en periode fra 2017 til 2018 har været medlem af Organisationen [X]. Herigennem har ansøger været med til at arrangere demonstrationer og trykt plakater, ligesom ansøger selv har deltaget i over 20 demonstrationer. Herudover beskriver ansøger en tilknytning til en højtrangeret aktivist i organisationen. Flygtningenævnet lægger ligeledes til grund, at ansøger har været tilbageholdt ad flere omgange, afhørt og blandt andet tvunget til at skrive under på, at han deltog i en ekstremistisk organisation. Ansøger blev løsladt og tilsagt til nyt møde hos efterforskningsenheden. Ansøger forlod Rusland og mødte således ikke op hos de russiske myndigheder. Flygtningenævnet lægger i afslaget vægt på, at ansøger har indstillet sine politiske aktiviteter, at ansøger ved tilbageholdelserne er blevet løsladt efter nogle timer, samt at ansøger ikke har fået udstedt bøder som følge af hans politiske aktiviteter. Endeligt lægger Flygtningenævnet vægt på, at ansøger ikke har nærmere oplysninger om den sag, der skulle være rejst imod ham, samt at ansøger er udrejst legalt af Rusland. På den baggrund finder Flygtningenævnet ikke, at ansøgers konflikt med de russiske myndigheder har en sådan intensitet og karakter, at den er omfattet af udlændingelovens § 7.

I en sag fra august 2020³⁰¹ lægger Flygtningenævnet i alt væsentligt ansøgerens forklaring til grund. Det vedrører en ansøger, der tidligere har ført sager som advokat for dissidenter og gennem tiden har haft kontakt med antikommunistiske organisationer, har haft længerevarende ophold i England, har udtalt sig kritisk, deltaget i demonstrationer i 2012-2014 og modtaget trusler i perioden fra 1998-2019. Ansøgeren er i bekendtskabskreds med magtfulde personer og besidder vigtig viden om inden- og udenrigstjenesterne. Han er tidligere idømt længere fængselsstraf på baggrund af et fabrikeret overgreb i sit sommerhus, hvor han forsvarede sig. Ansøgeren beskrives som en ideologisk fjende og har i 2019 udarbejdet et brev, stilet til præsident Putin, vedrørende mangler i det russiske retssystem, for hvilket han modtog trusler. Flygtningenævnet finder imidlertid, at ansøgeren ikke har sandsynliggjort, at han er i risiko for overgreb, og at det alene beror på ansøgerens egne ubekræftede formodninger, at han er efterstræbt af myndigheder og magtfulde personer i Rusland. Nævnet finder – uanset baggrundsoplysninger om korruption mv. i

²⁹⁹ I DRC Dansk Flygtningehjælps egen database

³⁰⁰ rusl/2020/2

³⁰¹ rusl/2020/17

retssystemet i Rusland – det ikke sandsynliggjort, at fængselsdommen er en følge af et modsætningsforhold. Nævnet bemærker, at ansøgeren ikke har oplyst om andre fysiske overgreb i Rusland end overfaldet i hans sommerhus. Nævnet finder endvidere, at truslerne omkring år 2000 fremsat imod ham som følge af at have ført sager for dissidenter må anses som afsluttede forhold. For så vidt angår øvrige trusler finder disse ikke at have en karakter og intensitet, der kan begrunde opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7. Herunder lægger nævnet vægt på, at ansøgeren problemfrit har fået udstedt russisk udenrigspas i 2009 og 2014 samt udrejste på sit eget pas fra lufthavnen i 2019.

Senest i en sag fra november 2021³⁰² har Flygtningenævnet meddelt afslag til et homoseksuelt par, som forklarer, at de har udført politiske aktiviteter for Aleksej Navalny og Organisationen [X]. Flygtningenævnet lægger delvist ansøgernes forklaring om deres politiske aktiviteter til grund. Flygtningenævnet lægger til grund, at ansøgerne har delt opslag på Facebook vedrørende Navalny, at de har uddelt valgmateriale for Navalny i efteråret 2017 samt indbetalt til Smart Voting i 2021, hvor de har opholdt sig i Danmark. Flygtningenævnet bemærker hertil, at deres aktiviteter er af en sådan begrænset karakter og et sådant omfang, at de ikke i sig selv er asylbegrundende, jf. foreliggende baggrundsoplysninger.

Desuden verserer 30 sager i Flygtningenævnet, jf. referat fra nævnets koordinationsudvalgsmøde den 28. april 2022.

³⁰² rusl/2021/12

6. Kilder

abc News: *How 'Swan Lake' became a symbol of protest in Russia - It's almost impossible now in Russia to protest in direct forms* (29.04.22)

<https://abcnews.go.com/International/swan-lake-symbol-protest-russia/story?id=84401801> [tilgået 05.05.22]

Accord: *Anfrage Anfragebeantwortung zur Russischen Föderation* (01.04.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2071764.html> [tilgået 04.05.22]

Accord: *Russian Federation: Political protests and dissidence in the context of the Ukraine invasion* (maj 2022)

https://www.ecoi.net/en/file/local/2073690/ACCORD-2022-05-Russian_Federation_Protesters_and_Dissidents.pdf [tilgået 30.05.22]

Al Jazeera: *Hundreds of thousands flee Russia and Putin's 'two wars'* (18.04.22)

<https://www.aljazeera.com/news/2022/4/18/why-white-collar-russians-flee-two> [tilgået 30.05.22]

Amnesty International: *Amnesty International Report 2021/22; The State of the world's Human Rights, Russian Federation 2021* (29.03.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2070228.html> [tilgået 30.05.22]

Amnesty International: *Pace Spring Session: Update on Human Rights in Russia* (15.04.21)

<https://www.ecoi.net/en/file/local/2049628/EUR4639982021ENGLISH.pdf> [tilgået 30.05.22]

Amnesty International: *Russia: Activist Mikhail Iosilevich jailed for collaborating with so called 'undesirable' organization* (27.05.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2073657.html> [tilgået 30.05.22]

Amnesty International: *Russia: Authorities launch witch-hunt to catch anyone sharing anti-war views* (30.03.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2070558.html> [tilgået 04.05.22]

Amnesty International: *Russia: Educators fired, students indoctrinated – academia is the latest victim of the ongoing crackdown* (12.05.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2072796.html> [tilgået 30.05.22]

Amnesty International: *Russia: End of the road for those seeking to exercise their right to protest* (12.08.21)

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2021/08/russia-end-of-the-road-for-those-seeking-to-exercise-their-right-to-protest/> [tilgået 09.05.22]

Amnesty International: *Russia: No Place for Protest* (august 2021)

<https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/4328/2021/en/> [tilgået 09.05.22]

Amnesty International: *Russia: Release municipal councilor put on trial for criticizing Russian aggression in Ukraine* (01.06.22)

<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/06/russia-release-municipal-councilor-put-on-trial-for-criticizing-russian-aggression-in-ukraine/> [tilgået 01.06.22]

Amnesty International: *Russia: Violation of the right to freedom of expression, association and assembly in Russia* (02.11.14)

<https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/048/2014/en/> [tilgået 04.05.22]

Amnesty International: *Russian Federation: End Censorship on Voices against the War* (14.03.22)

<https://www.ecoi.net/en/file/local/2069461/EUR4653452022ENGLISH.pdf> [tilgået 04.05.22]

Amnesty International: *Russian Federation: Aspiring Opposition Candidates in Duma and Local Elections Threatened, Prosecuted, Jailed* (20.07.21)

<https://www.ecoi.net/en/file/local/2056375/EUR4644822021ENGLISH.PDF> [tilgået 30.05.22]

Amnesty International: *Russian Federation: Assaulted peaceful protester denied justice: Margarita Yudina* (12.02.21)

<https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/3695/2021/en/> [tilgået 04.05.22]

Amnesty International: *Russian Federation: In the Absence of a fair Trial Release Ivan Safronov Immediately* (08.04.22)

<https://www.ecoi.net/en/file/local/2071024/EUR4654662022ENGLISH.pdf> [tilgået 30.05.22]

Amnesty International: *Ukrainian Refugee faces Extradition to Russia* (29.04.22)

<https://www.amnesty.org/fr/wp-content/uploads/2022/04/EUR3955532022ENGLISH.pdf> [tilgået 30.05.22]

BBC News: *Alexei Navalny: Moscow court outlaws 'extremist' organisations* (10.06.21)

<https://www.bbc.com/news/world-europe-57422346> [tilgået 30.05.22]

BBC News: *How Russia tries to censor Western social media* (17.12.21)

<https://www.bbc.com/news/blogs-trending-59687496> [tilgået 30.05.22]

BBC News: *Kirill Serebrennikov: Russian film and stage director convicted of fraud* (26.06.20)

<https://www.bbc.com/news/world-europe-53197479> [tilgået 30.05.22]

BBC News: *Protests across Russia see thousands detained* (06.03.22)

<https://www.bbc.com/news/world-europe-60640204> [tilgået 30.05.22]

BBC News: *Russia election: Opposition crushed ahead of managed polls* (13.09.21)

<https://www.bbc.com/news/world-europe-58504603> [tilgået 30.05.22]

BBC News: *Russia investigates prison torture allegations after videos leaked* (06.10.21)

<https://www.bbc.com/news/world-europe-58780360> [tilgået 30.05.22]

BBC News: *Searches, arrests, cases. How journalists have been persecuted in Russia in recent years* (02.07.21)

<https://www.bbc.com/russian/features-57658271> [tilgået 30.05.22]

BBC News: *Ukraine War: The defiant Russians speaking out about the war* (23.03.22)

<https://www.bbc.com/news/world-europe-61542365> [tilgået 30.05.22]

BBC News: *War in Ukraine: Anti-war opinions can cost Russians their jobs* (20.03.22)

<https://www.bbc.com/news/world-europe-60793446> [tilgået 30.05.22]

Belsat: *Nearly 1,800 people detained during protests in Russia* (22.04.21)

<https://belsat.eu/en/news/22-04-2021-nearly-1-800-people-detained-during-protests-in-russia/> [tilgået 30.05.22]

Berlingske: *Journalister risikerer op til 15 års fængsel i Rusland: 'Grundlæggende betyder det, at vores dækning bliver svagere'* (05.03.22)

<https://www.berlingske.dk/samfund/journalister-risikerer-op-til-15-aars-faengsel-i-rusland-grundlaeggende> [tilgået 30.05.22]

Bertelsmann Stiftung: *BTI 2022 Country Report – Russia* (2022)

https://www.ecoi.net/en/file/local/2069600/country_report_2022_RUS.pdf [tilgået 30.05.22]

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF): *Briefing Notes* (15.11.21)

https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/Behoerde/Informationszentrum/BriefingNotes/2021/briefingnotes-kw46-2021.pdf?__blob=publicationFile&v=2 [tilgået 30.05.22]

Caucasian Knot: *Advocate tells about practice of using article on discrediting armed forces in Kuban* (15.03.22)

<https://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/58506/> [tilgået 30.05.22]

Caucasian Knot: *Krasnodar activist detained for discrediting Russian Armed Forces* (19.03.22)

<https://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/58558/> [tilgået 04.05.22]

Caucasian Knot: *Law enforcer punished for detaining activist Diana Dibirova in Makhachkala* (05.11.21)

<https://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/57219/> [tilgået 30.05.22]

Caucasian Knot: *Police stop activist's picket in Sochi* (27.05.22)

<https://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/60248/> [tilgået 30.05.22]

Caucasian Knot: *Rights defender Oleg Orlov accused of violating rules of picketing* (11.04.22)

<https://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/58770/> [tilgået 04.05.22]

Caucasian Knot: *Rights defenders report about 22 detained protesters in Southern Russia* (14.03.22)

<https://www.eng.kavkaz-uzel.eu/articles/58496/> [tilgået 04.05.22]

Center for Strategic & International Studies: *Repression Trap: The Mechanism of Escalating State Violence in Russia* (juli 2021)
https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/210730_Omelicheva_State_Violence.pdf?YHPOnoc.qJdNv8X.DwXVC7hUTEUZKdz4 [tilgået 30.05.22]

Centre on Migration, Policy and Society, University of Oxford: *On the anti-war movement in Russia: from street protests to guerrilla activism* (08.04.22)
<https://www.compas.ox.ac.uk/2022/on-the-anti-war-movement-in-russia-from-street-protests-to-guerrilla-activism/> [tilgået 05.05.22]

Committee to Protect Journalists (CPJ): *Russian prosecutor requests harsh sentences for editors of student-run magazine DOXA* (06.04.22)
<https://cpj.org/2022/04/russian-prosecutor-requests-harsh-sentences-for-editors-of-student-run-magazine-doxa/> [tilgået 30.05.22]

Council of Europe – Commissioner for Human Rights: *Memorandum: The law on freedom of assembly in the Russian Federation needs thorough revision* (29.09.17)
<https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/the-law-on-freedom-of-assembly-in-the-russian-federation-needs-thorough-revision> [tilgået 09.05.22]

Council of Europe – Commissioner for Human Rights: *Russian authorities should stop the unprecedented crackdown on freedoms of expression, assembly and association in the country* (07.03.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2069115.html> [tilgået 30.05.22]

Council of Europe: *Russia ceases to be a Party to the European Convention on Human Rights on 16 September 2022* (23.03.22)
<https://www.coe.int/en/web/portal/-/russia-ceases-to-be-a-party-to-the-european-convention-of-human-rights-on-16-september-2022> [tilgået 30.05.22]

Deutsche Welle: *A culture of torture and fear is rife in Russia's prisons* (01.02.22)
<https://www.dw.com/en/a-culture-of-torture-and-fear-is-rife-in-russias-prisons/a-60614959> [tilgået 30.05.22]

Deutsche Welle: *What is Russia's foreign agent law?* (03.02.22)
<https://www.dw.com/en/what-is-russias-foreign-agent-law/a-60652752> [tilgået 30.05.22]

Encyclopædia Britannica
<https://www.britannica.com/place/Russia> [tilgået 30.05.22]

Equal Times: *Environmental activists in Russia are under increasing pressure* (09.03.22)
<https://www.equaltimes.org/environmental-activists-in-russia#.Yr19Z7dBw2x> [tilgået 30.05.22]

European External Action Service (EEAS): *EU Annual Report on Human Rights and Democracy in the World – 2021 Country Updates* (30.03.22)
<https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/220323%202021%20EU%20Annual%20Human%20Rights%20and%20Democracy%20Country%20Reports.docx.pdf> [tilgået 30.05.22]

Forum 18: *Patriarchate priest fined for condemning war in Ukraine* (11.03.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2069524.html> [tilgået 03.05.22]

Freedom House: *Contending with Putin's Russia* (februar 2013)
<https://www.freedomhouse.org/sites/default/files/Contending%20with%20Putin%27s%20Russia.pdf> [tilgået 30.05.22]

Freedom House: *Freedom in the World 2022 – Russia* (28.02.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2068627.html> [tilgået 30.05.22]

Freedom House: *Freedom on the Net 2021 – Russia* (21.09.21)
<https://www.ecoi.net/en/document/2060888.html> [tilgået 30.05.22]

Freedom House: *Report on digital media and internet freedom* (21.09.21)
<https://www.ecoi.net/en/document/2060888.html>, [tilgået 30.05.22]

German Institute for International and Security Affairs: *Russia on the Road to Dictatorship – Internal Political Repercussions of the Attack on Ukraine*, No. 30 (april 2022)
https://www.swp-berlin.org/publications/products/comments/2022C30_Russia_Dictatorship.pdf [tilgået 02.05.22]

Gulagu.net: *Torture In Russia*

https://gulagu-net.ru/Torture_in_Russia [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *Evgeny Esenov, a participant in a rally in support of Aleksei Navalny, is a political prisoner* (05.04.22)

https://memohrc.org/en/news_old/evgeny-esenov-participant-rally-support-aleksei-navalny-political-prisoner [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *Kemerovo bloggers and activists Maksim Lavrentiev and Sergei Kamensky are political prisoners* (07.12.21)

https://memohrc.org/en/news_old/kemerovo-bloggers-and-activists-maksim-lavrentiev-and-sergei-kamensky-are-political [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *Konstantin Lakeev, convicted of kicking an FSB car, is a political prisoner* (08.02.22)

https://memohrc.org/en/news_old/konstantin-lakeev-convicted-kicking-fsb-car-political-prisoner [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *Moscow region bloggers Aleksandr Dorogov and Yan Katelevsky are political prisoners* (05.04.22)

https://memohrc.org/en/news_old/memorial-moscow-region-bloggers-aleksandr-dorogov-and-yan-katelevsky-are-political [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *Navalny supporter assaulted at a St. Petersburg protest is a political prisoner* (12.01.22)

https://memohrc.org/en/news_old/navalny-supporter-assaulted-st-petersburg-protest-political-prisoner [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *'Police Ombudsman' Vladimir Vorontsov is a political prisoner* (05.04.22)

https://memohrc.org/en/news_old/memorial-police-ombudsman-vladimir-vorontsov-political-prisoner [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *The criminal case against Aleksei Navalny and his associates for organizing an 'extremist group' is politically motivated* (30.11.21)

https://memohrc.org/en/news_old/criminal-case-against-aleksei-navalny-and-his-associates-organizing-extremist-group [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *The prosecution of Chelyabinsk anarchists Dmitry Tsibukovsky and Anastasia Safonova is unlawful and politically motivated* (09.12.21)

https://memohrc.org/en/news_old/prosecution-chelyabinsk-anarchists-dmitry-tsibukovsky-and-anastasia-safonova-unlawful-and [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *The prosecution of Nizhny Novgorod opposition activists Natalia Rezontova and Roman Tregubov is unlawful and politically motivated* (22.12.21)

https://memohrc.org/en/news_old/prosecution-nizhny-novgorod-opposition-activists-natalia-rezontova-and-roman-tregubov [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *Ufa opposition activist Liliya Chanysheva is a political prisoner* (24.12.21)

https://memohrc.org/en/news_old/ufa-opposition-activist-liliya-chanysheva-political-prisoner [tilgået 30.05.22]

Human Rights Centre Memorial: *50 member organisations of FIDH stand in solidarity with Memorial* (23.11.21)

https://memohrc.org/en/news_old/50-member-organisations-fidh-stand-solidarity-memorial [tilgået 30.05.22]

Human Rights Watch: *New Attack on Freedom of Assembly* (01.04.14, upd. maj 2021)

<https://www.hrw.org/news/2014/04/01/russia-new-attack-freedom-assembly> [tilgået 30.05.22]

Human Rights Watch: *Russia: Arrests, Harassment of Ukraine War Dissidents; Raids, Detentions, Prosecution of Anti-War Activists, Independent Journalists* (24.03.22)

<https://www.ecoi.net/de/dokument/2070461.html> [tilgået 30.05.22]

Human Rights Watch: *Russia: Brutal Arrests and Torture, Ill-treatment of Anti-war Protesters* (09.03.22)

<https://reliefweb.int/report/russian-federation/russia-brutal-arrests-and-torture-ill-treatment-anti-war-protesters> [tilgået 30.05.22]

Human Rights Watch: *Russia: Government vs. Rights Groups* (18.06.18)

<https://www.hrw.org/russia-government-against-rights-groups-battle-chronicle> [tilgået 30.05.22]

Human Rights Watch: *Russia: Journalists Held Over Peaceful Pickets* (30.05.20)

<https://www.ecoi.net/en/document/2030614.html> [tilgået 09.05.22]

Human Rights Watch: *Russie: Le gouvernement ferme le bureau de Human Rights Watch; Après 30 ans, le ministère de la Justice a annulé l'enregistrement de HRW et fait de même pour d'autres organisations étrangères* (09.04.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2071082.html> [tilgået 30.05.22]

Human Rights Watch: *Russia: Police Detain Thousands in Pro-Navalny Protests* (25.01.21)
<https://www.ecoi.net/en/document/2044330.html> [tilgået 30.05.22]

Human Rights Watch: *World Report 2021 – Russia* (13.01.21)
<https://fln.dk/-/media/FLN/Materiale/Baggrundsmateriale/2021/12/07/13/49/rusl643.pdf> [tilgået 30.05.22]

Human Rights Watch: *World Report 2022 – Russia* (13.01.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2066475.html> [tilgået 30.05.22]

Inoteka
<https://inoteka.io/ino/foreign-agents-en> [tilgået 30.05.22]

The Institute of Modern Russia: *More limits proposed on freedom of assembly in Russia* (24.11.20)
<https://imrussia.org/en/analysis/3205-more-limits-proposed-on-freedom-of-assembly-in-russia> [tilgået 09.05.22]

Institute of Modern Russia (IMR): *September 2021: Chelyabinsk anarchists, Navalny, Valentina Chupik* (07.10.21)
<https://imrussia.org/en/human-rights/3348-september-2021-chelyabinsk-anarchists-navalny-valentina-chupik> [tilgået 30.05.22]

International Center for Not-for-profit Law: *Russia* (opdateret i maj 2022)
<https://www.icnl.org/resources/civic-freedom-monitor/russia> [tilgået 30.05.22]

International Federation for Human Rights: *Russia's leading human rights organisations resist dissolution by the regime* (11.02.22)
<https://www.fidh.org/en/region/europe-central-asia/russia/russia-s-leading-human-rights-organisations-resist-dissolution-by-the>
 [tilgået 30.05.22]

Jamestown Foundation: *Moscow Turns Residents of the Regions Into 'Cannon Fodder,' Eurasia Daily Monitor*, vol. 19, issue 57 (20.04.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2071631.html> [tilgået 02.05.22]

Media Landscapes: *Russia*
<https://medialandscapes.org/country/russia/policies/media-legislation> [tilgået 30.05.22]

Mediazona: *There are dozens of new political prisoners in Russia* (opdateret 15.01.22)
<https://zona.media/jan-repressions> [tilgået 30.05.22]

Meduza: *'I screamed bloody murder.' Following violent arrests on the streets of St. Petersburg, protesters report continued abuse in police custody* (23.04.21)
<https://meduza.io/en/feature/2021/04/23/i-screamed-bloody-murder> [tilgået 30.05.22]

Meduza: *Russian police arrest more than 100 people in the week after the Navalny solidarity protests* (28.04.21)
<https://meduza.io/en/news/2021/04/28/russian-police-arrest-more-than-100-people-in-the-week-after-the-navalny-solidarity-protests> [tilgået 30.05.22]

Meduza: *The Enemies List How the authorities divide the labor of crushing Russia's free press* (27.08.21)
<https://meduza.io/en/feature/2021/08/27/the-enemies-list> [tilgået 30.05.22]

Meister & Yakovlev et al.: *Russian Analytical Digest: Political and Economic Consequences of Russia's War against Ukraine*, No. 283 (14.04.22)
<https://css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/RAD283.pdf> [tilgået 02.05.22]

Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (30.10.20)
<https://fln.dk/-/media/FLN/Materiale/Baggrundsmateriale/2021/12/07/13/46/rusl634.pdf> [tilgået 30.05.22]

Memorial International: *List of Individuals Recognised as Political Prisoners by Memorial Human Rights Centre with the Exception of Those Persecuted in Connection with the Realisation of Their Right to Freedom of Religion* (09.11.21)
https://memohrc.org/sites/all/themes/memo/templates/pdf.php?pdf=/sites/default/files/general_-_eng_9.11.2021.pdf [tilgået 30.05.22]

Ministry of Culture of the Russian Federation: *Charity event 'Open Curtain' starts* (02.04.22)
https://culture.gov.ru/press/news/startuet_blagotvoritelnaya_aksiya_otkrytyy_zanaves/ [tilgået 30.05.22]

Nova Yagazeta (New Newspaper): *"If you come, I'll stick a pitchfork in your throat" / "Если подойдешь, я воткну тебе вилы в горло"* (Issue No. 18, 19.02.20)
<https://novayagazeta.ru/articles/2020/02/13/83892-ya-tebya-zarublyu-musor> [tilgået 30.05.22]

OMCT World Organisation Against Torture: *Russia: Administrative harassment against prominent rights defender Oleg Orlov* (31.03.22)
<https://www.omct.org/en/resources/urgent-interventions/russia-administrative-harassment-against-prominent-rights-defender-oleg-orlov> [tilgået 30.05.22]

OMCT World Organisation Against Torture: *Russian Federation: Blocking of the website of OVD-Info* (06.01.22)
<https://www.omct.org/en/resources/urgent-interventions/russian-federation-blocking-of-the-website-of-ovd-info> [tilgået 30.05.22]

OMCT World Organisation Against Torture: *Ukraine/Russia: Abduction of citizen journalist Iryna Danilovich* (04.05.22)
<https://www.omct.org/en/resources/urgent-interventions/ukraine-russia-abduction-of-citizen-journalist-iryna-danilovich> [tilgået 30.05.22]

Open Democracy: *Last summer in Moscow, thousands came out to protest. Then they were prosecuted for it* (13.04.20)
<https://www.opendemocracy.net/en/odr/last-summer-moscow-thousands-came-out-protest-then-they-were-prosecuted-it/> [tilgået 30.05.22]

OVD-Info: *Artist Sasha Skochilenko's arrest extended for one month* (30.05.22)
<https://ovd.news/express-news/2022/05/30/hudozhnice-sashe-skochilenko-prodlili-arest-na-odin-mesyac> [tilgået 31.05.22]

OVD-Info: *Human rights activist and ex-coordinator of Gulagu.net Boris Ushakov detained in Moscow* (31.05.22)
<https://ovd.news/express-news/2022/05/31/v-moskve-zaderzhali-pravozashchitnika-i-eks-koordinatora-gulagunet-borisa> [tilgået 31.05.22]

OVD-Info: *In Chelyabinsk, a case was opened about 'fake' because of the reposts. Among them are links to Mediazona and Meduza* (30.05.22)
<https://ovd.news/express-news/2022/05/30/v-chelyabinske-zaveli-delo-o-feykah-iz-za-repostov-sredi-nih-sсылki-na> [tilgået 31.05.22]

OVD-Info: *Moscow experiment. Persecution of protesters supporting candidates to Moscow City Duma* (2019)
https://reports.ovdinfo.org/mgd-2019_eng#4-7 [tilgået 31.05.22]

OVD-Info: *Municipal deputy Aleksey Gorinov, accused of 'fake news' about the army, is being held in a pre-trial detention center under torture conditions* (27.05.22)
<https://ovd.news/express-news/2022/05/27/mundepa-alekseya-gorinova-obvinyamogo-v-feykah-ob-armii-derzhat-v-sizo-v> [tilgået 31.05.22]

OVD-Info: *No to War. How Russian authorities are suppressing anti-war protests* (14.03.22)
<https://reports.ovdinfo.org/no-to-war-en#1> [tilgået 31.05.22]

OVD-Info: *Omsk deputy extended the measure of restraint in the case of "fakes" about the armed forces of Russia* (28.05.22)
<https://ovd.news/express-news/2022/05/28/omskomu-deputatu-prodlili-meru-presecheniya-po-delu-o-feykah-o-vooruzhennyh> [tilgået 31.05.22]

OVD-Info: *Petersburg City Court left RusNews journalist Maria Ponomarenko in jail* (31.05.22)
<https://ovd.news/express-news/2022/05/31/gorsud-peterburga-ostavil-v-sizo-zhurnalistku-rusnews-mariyu-ponomarenko> [tilgået 31.05.22]

OVD-Info: *Tatarstan Supreme Court upholds search of anti-war schoolteacher* (31.05.22)
<https://ovd.news/express-news/2022/05/31/verhovnyy-sud-tatarstana-priznal-zakonnyy-obysk-u-shkolnogo-uchitelya> [tilgået 31.05.22]

OVD-Infos registrerede tilbageholdelser siden 24. februar 2022
<https://ovdinfo.org/> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Aggressor Country': With Forces Outside Kyiv, Putin's Government Also Battling On The Home Front* (25.02.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2068700.html> [tilgået 05.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Four Former Doxa Editors Sentenced Over Video Questioning Teachers* (12.04.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2072127.html> [tilgået 31.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Huge Number' Of Russian Officials Knew Of Prison Abuse, Whistle-Blower Says* (28.12.21)

<https://www.rferl.org/a/russia-prison-torture-whistleblower-speaks/31629783.html> [tilgået 31.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Inmate's Gruesome Account Of Torture Adds To Evidence Of Rampant Abuse In Russian Prisons* (28.12.21)

<https://www.rferl.org/a/russia-prison-torture-rampant/31630081.html> [tilgået 31.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Over 1,700 Navalny Supporters Detained In Protests Across Russia* (21.04.21)

<https://www.ecoi.net/en/document/2049924.html> [tilgået 31.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Moscow Courts Fine Meta, TikTok For Failing to Delete 'Illegal' Content* (26.04.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2072272.html> [tilgået 31.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Moscow Student Rearrested After Brief Release From Detention Following Torture Claims* (07.02.19)

<https://www.ecoi.net/en/document/2002821.html> [tilgået 31.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Nationalist Activists Detained Ahead of Banned 'Russian March'* (04.11.21)

<https://www.ecoi.net/en/document/2063373.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *'No Room For Journalism': Russia's Independent Regional Press Fights To Survive Under Wartime Conditions* (24.03.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2070817.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *No To War: How Some Russians Are Protesting The Russian Invasion Of Ukraine* (30.03.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2070853.html> [tilgået 04.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *'People Would Scream For Hours': Former Inmates Shed Light On Recent Russian Torture Revelations* (17.10.21)

<https://www.rferl.org/a/russia-prison-torture-videos-testimony/31515035.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Police Search Navalny's Chelyabinsk Office, Activists Say* (13.02.21)

<https://www.rferl.org/a/russia-navalny-chelyabinsk-office-searched-police-activists/31101126.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Russia Designates Mediazona, OVD-Info, and Others As 'Foreign Agents'* (29.09.21)

<https://www.rferl.org/a/russia-mediazona-ovd-foreign-agents/31484622.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Russian Journalist Detained For Reports On Mariupol Theater Bombing* (27.04.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2072603.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Russians Ditch Instagram Following Ban, Study Shows* (27.03.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2071410.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Satire Of Our Times'? Authorities Probe Popular Russian Rappers After 'Fabricated' Complaint* (06.12.21)

<https://www.ecoi.net/en/document/2064900.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Soviet-Style Denunciations On The Rise As Russian Society Confronts Ukraine War* (08.04.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2071543.html> [tilgået 04.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *'Spit Them Out': Across Russia, Security Forces Act On Putin's Condemnation Of 'Scum And Traitors'* (20.03.22)

<https://www.ecoi.net/en/document/2069862.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Supporter Of Navalny's Smart Voting System Detained In St. Petersburg* (30.08.21)
<https://www.ecoi.net/en/document/2059278.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Liberty/Radio Europe: *'The Chance To Clear One's Conscience': In Russia, Protesting Against The War Is Lonely And Risky* (17.04.22)
<https://www.rferl.org/a/russia-protests-ukraine-invasion-/31807007.html> [tilgået 05.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *The Muses Are Silenced: Russian Arts Community Targeted As State Imposes Conformity Over Ukraine War* (26.04.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2072561.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *'The Parents Are Silent': Russian Schools Invaded By Propaganda Supporting The War In Ukraine* (10.04.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2071549.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Thousands Detained at Anti-War Protests across Russia* (06.03.22)
<https://www.rferl.org/a/russia-1000-protesters-arrested-ukraine-invasion/31738786.html> [tilgået 05.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Three Russian Activists Charged Over Distribution Of Home-Printed Newspaper* (04.04.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2072107.html> [tilgået 30.05.22]

Radio Free Europe/Radio Liberty: *Two Members Of Pussy Riot Protest Group Get Jail Terms For Online Posts* (17.12.21)
<https://www.ecoi.net/en/document/2065775.html> [tilgået 30.05.22]

Reporters Sans Frontières: *RSF 2022 Index Europe - Central Asia: Polarisation to the west, war & propaganda to the east* (03.05.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2072330.html> [tilgået 30.05.22]

Reporters Sans Frontières: *Russia: punishing journalists still daring to cover war in Ukraine* (15.04.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2071432.html> [tilgået 04.05.22]

Reporters Sans Frontières: *War in Ukraine: Putin delivers the final blow to Russia's independent media* (05.03.22)
<https://rsf.org/en/war-ukraine-putin-delivers-final-blow-russia%E2%80%99s-independent-media> [tilgået 30.05.22]

Reuters: *Putin targets enemies at home as his missiles strike Ukraine* (31.03.22)
<https://www.reuters.com/investigates/special-report/ukraine-crisis-russia-repression/> [tilgået 30.05.22]

Reuters: *Russia blocks website of OVD-Info protest-monitoring group* (27.12.21)
<https://www.reuters.com/world/russia-blocks-website-ovd-info-protest-monitoring-group-interfax-2021-12-25/> [tilgået 30.05.22]

The Guardian: *Russian artist faces jail over peace protest using supermarket price labels* (13.04.22)
<https://www.theguardian.com/world/2022/apr/13/russian-artist-faces-jail-over-peace-protest-using-supermarket-price-labels>
[tilgået 04.05.22]

The Media Rights Protection Center: *What is now impossible to write about the Armed Forces of the Russian Federation and the work of government agencies abroad?* (04.03.22)
<https://mmdc.ru/services/common/что-тепер-нельзя-писать-о-вооруженных-силах-рф/> [tilgået 30.05.22]

The Moscow Times: *Dozens Detained on May Day in Russia – OVD-Info* (02.05.22)
<https://www.themoscowtimes.com/2022/05/02/dozens-detained-on-may-day-in-russia-ovd-info-a77553> [tilgået 05.05.22]

The Moscow Times: *How Do Russia's 'Undesirable Organizations' and 'Foreign Agents' Laws Work?* (16.07.21)
<https://www.themoscowtimes.com/2021/07/16/how-do-russias-undesirable-organizations-and-foreign-agents-laws-work-a74547>
[tilgået 30.05.22]

The Moscow Times: *More Than 200 Detained in Ukraine Protests Across Russia* (03.04.22)
<https://www.themoscowtimes.com/2022/04/02/more-than-200-detained-in-ukraine-protests-across-russia-a77186> [tilgået 30.05.22]

The New York Times: *After Being Stuck in Russia, a Director Touches Down in Germany* (21.01.22)
<https://www.nytimes.com/2022/01/21/theater/russia-director-serebrennikov-germany.html> [tilgået 30.05.22]

The Washington Post: *Putin called fleeing Russians 'traitors.' Who is actually leaving?* (31.03.22)
<https://www.washingtonpost.com/politics/2022/03/31/russian-activists-exile-putin-protests/> [tilgået 30.05.22]

The Washington Post: *Putin's purge of 'traitors' scoops up pensioners, foodies and peaceniks* (26.03.22)
<https://www.washingtonpost.com/world/2022/03/26/russia-media-putin-ukraine/> [tilgået 30.05.22]

United Nations Human Rights Committee: *134th Session – 28 February to 25 March 2022* (January 2022)
https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/RUS/INT_CCPR_CSS_RUS_47730_E.pdf [tilgået 30.05.22]

United Nations Human Rights Council: *Report on the Working Group on Enforced or Involuntary Disappearances* (04.08.21)
<https://www.ohchr.org/en/special-procedures/wg-disappearances/annual-reports> [tilgået 30.05.22]

US Department of States: *2020 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (30.02.21)
<https://www.ecoi.net/en/document/2048103.html> [tilgået 30.05.22]

US Department of States: *2021 Country Report on Human Rights Practices: Russia* (12.04.22)
<https://www.ecoi.net/en/document/2071123.html> [tilgået 30.05.22]